

ABONAMENTUL

Pe un an	24 Cor.
Pe jumătate an	12 "
Pe 1 lună	2 "
Nrul de Duminică pe un an	4 Cor.
Pentru România și America	10 Cor.
—	
Pentru România și străinătate nrul de zi pe an	40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA și ADMINISTRATIA
Deák Ferenc-utca nr. 20.

INSERTIUNILE se primesc la admnistratie.

Manuscrise nu se înapoiază.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Să ținem minte!

De Ioan Russu Șirianu.

Ni-se aruncă adesea în față învinuirea că suntem un popor: *ține minte!* Adecă răsbunători asupra celor cari ne-au făcut vreun rău. Adevărul este însă numai atâta, că suntem răi *unii față de alții*, frați între frați. Răul ce ni-l cășunează străinii ori n'avem destulă agerime de minte să-l recunoaștem, ori că îl uităm iute și după ce am pățimit odată pe urma lui. Așa, că trebuie să ne frigem de două de trei ori, până să ne tragem seamă, să ținem minte.

Avem tristul prilej să ne simțim datori a stărui asupra unor rele pe cari înșine le-am făcut, ș'acum răbdăm pe urma lor, încât ne ustură ochii.

Câți români au votat pentru partidul kossuthist? Mulți de tot. Mai ales în Bihor. Și cine ne îmblățește acum mai zdravăn, decât Apponyi, sufletul kossuthiștilor?

Cu prilejul a trei alegeri, una după alta, am atras luarea aminte îndeosebi a fraților din Bihor: să nu se încreadă în profetii mincinoși cari cutrieră p'acolo și le făgăduiesc marea cu sarea și-i asmută chiar împotriva fruntașilor români... Ei n'au luat aminte. Ci după ce au fost păcăliți de două ori după olaltă de kossuthiști, cari le-au făgăduit lucruri ce *niciodată nu vor putea îndeplini*, s'au lăsat ademeniți și a treia oară. Au ales cinci deputați kossuthiști, lăsând să cadă frații d'un sânge cu ei.

Care le-a fost răsplata? Datu-li-s'a pășune din pădurile vlădicești? Dat dacă au plătit ș'au vrut vlădiciei. Datu-li-s'a drept să fearbă rachiu și să pună tutun (duhan)? Dat, să-răcie! Mai lăsatu-s'a ceva din dări? Dimpotrivă: darea e tot mai mare! Datu-li-s'a drept de vot? Nu, ci s'a împlinit anul de când kossuthiștii sunt la putere și ei nu se gândesc la *votul obștesc* (sufragiul universal) cum nu se gândesc la moarte! Ci în schimb venită cu planul de lege alui Apponyi: atâta mai avem adecă și noi, școala și biserica. Muncim din greu să ne putem crește și lumina copiii. Munca — *să plătim adecă* — Apponyi vrea să ne-o lase și pe viitor, dar stăpânirea peste școlile noastre vrea s'o aibă el.

Până acum ne-am învoit cu învățătorul cum am putut. D'aci încolo vrea să ne si-lească a da plată mare, iar pe învățător să'l pună sub poruncile fibirăului, mai rău decât plăieșul satului. Pasă-mi-te școală și învățător român să ne crești atunci copii în duh românesc!

Iar când se deșteaptă pe ici-colo și românii din Bihor și cheamă pe frați la adunări, să se sfătuiască cum să-și apere școala și să nu lase dreptul *cuprins în lege* ca pe învățător ei să'l aleagă și să'l țină cum pot și cum îi va lumina Dumnezeu, ce se întâmplă? Văzurăm la Beiuș, unde adunarea românească a fost împrăștiată cu su-lițele jandarmilor, vărsându-se sânge, și auzirăm ieri dela Berechii știri tot așa de rele.

Nici să se întâlnească, să-și plângă amarul vieții, nu sunt lăsați românii d'acolo sub domnia lui Kossuth, despre care așa se spune — și mulți proști au crezut — că o să fie desrobirea de sub toate năcazurile, a tuturor fiilor țării.

Și tot s'au mai găsit netrebnici, cari s'au dus la adunarea din Borod, de unde în numele românilor jidovul deputat Farkasházy (odinioară Fischer) a scris lui Apponyi că românii nu mai pot de dragul lui... S'au fost la acea adunare preoți și învățători ziși — români. Nu să tem că-i va bate prescura, de care-și bat joc?

Ce s'a întâmplat apoi în comitatul Aradului, în cercul Chișineului? Cu voturile câtorva români din Cinte (în frunte Iacob Ilună) s'a ales deputat kossuthistul *Lázár Zoárd*... Ce n'a făgăduit acest kossuthist când anul trecut pe vremea asta cutrieră satele române și cerea voturile românilor? Și'l văzurăm, și'l auzirăm Marți în adunarea comitatului spunând că-i *potrivnic votului obștesc*... Ba a îndrăznit să spună, că el niciodată n'a fost de părere să li-se dea tuturor drept de vot! Insemnați-vă bine, nefericiților din Cinte, și dați-i votul și la viitoarele alegeri... Sfărmături, da, ar da Lázár Zoárd ca să-și facă mână bună cu alegătorii români. Se sculase adică și ceruse ajutor pentru câțiva români întorși acasă dinaintea răscoalei din România. Prin asta crede că i-a plătit pe români. Lasă, că ajutorul ce li-s'ar da din banii comitatului, tot din banii noștri s'ar da, căci darea cea multă opincării români o plătesc, iar nu un d'alde Lázár Zoárd, — dar noi altfel înțelegem lucrurile: noi ce cerem nu pentru unii ori alții cerem, ci *pentru neamul întreg*...

Că preoți ca vestitul Klintok și ceilalți tovarăși vrednici de el o să aibă pomană mai multă din vistieria țării, asta pe români nu-i ajută, nici nu socotim că a fost cinstit *neamul românesc* când Farkasházy a strâns mâna lui Palládi, iar Apponyi i-a trimis și el vorbe măgulitoare, ori când Lázár Zoárd s'a îmbrățișat cu Ilună, — ci noi ne gândim la necinstea ce s'aruncă asupra noastră când fibraiele ne împrăstie cu jandarmii, când pe câte un român de frunte îl iau la goană pentru că își face datoria către neam...

Noi ne gândim la cele ce se petrecură Marți în congregație: cu voturile unor aleși în sate românești se hotărî să ceară a se face lege pentru a pune bir pe românul negustor, care pe casa lui își pune numele românește, ci și numele și marfa ce vinde să fie puse pe tablă — ungurește.

Noi înșine punem coadă — topoarelor, alegând pe cei ce votează și făptuiesc împotriva limbei noastre.

Pentru că nu ținem minte răul ce i-se face *neamului*, ci ne lăsăm răpiți de patimi numai când e vorba de persoana noastră. Pentru o batjocură suntem în stare a ne da în cap unii altora, dar nu ținem minte pe cei ce ne batjocoresc *neamul*, ci le dăm votul și de trei-ori după olaltă.

Să ținem minte, fraților, nu răul ce ni-l facem în clipe de supărare, ci numele celor ce-și bat joc de nația aceasta. Și singura armă de răsbunare să ne fie — *votul!* Căci în vremea de acum numai cu votul se câștigă drepturile.

Clubul deputaților noștri în contra calomniilor din »Pester Lloyd«.

Cetitorii noștri sunt deja informați din cele două numere ale noastre din urmă, că ziarul din Budapesta »Pester Lloyd« în numerele sale de ieri și alaltăieri (97 și 98) aduce grave acuze deputaților noștri, susținând că stau în legătură cu *Liga culturală* din București, care a pus la cale mișcările de protestare ale românilor din Ungaria și că a intervenit pe lângă metropoliții și episcopii noștri, ba și pe lângă metropolitul român din Cernăuți, să mijlocească la Viena neprimirea proiectului lui Apponyi. Toate aceste insinuații și celelalte, cari se cuprind în articolii ziarului budapestan sunt desmintite categoric din partea clubului deputaților noștri printr'o scrisoare, redactată de dl deputat dr. Iuliu Maniu, pe care o publică »Pester Lloyd« în nrul său de astăzi.

Dl Maniu declară, că deputații români n'au stat și nu stau în nici o legătură cu Liga culturală. Adunările de protestare sunt spontane și sunt isvorite din conștiința națională a poporului. Afirmarea despre o subvențiune din partea Ligei pentru adunările de protestare și pentru »Lupta« nu poate fi luată în serios. Iară gravitatea poporului nostru spre România este de asemenea o afirmare neîntemeiată.

Ziarul »Kronstädter Zeitung«, ocupându-se în articolul prim de invectivele lui »Pester Lloyd« la adresa deputaților noștri și a »Ligei culturale«, reprobă acuzele meșteșugite ale ziarului kossuthist. Recunoaște și ziarul săsesc, că »P. L.« voiește să-și fabrice pretext de a uneli în contra noastră. Presa străină însă va ști aprecia »informațiunile« din uzina maghiară șovinistă.

Interview cu dl N. Xenopol. Viena, 23 Aprilie. — Ziarul »Zeit« publică un interview pe care un redactor al său l'a avut cu dl N. Xenopol, care se află acum la Viena.

Despre turburările țărănești dl N. Xenopol spune că pricinile cari le-au provocat sunt identice cu acele ale mișcărilor agrare din alte țări, au avut cu alte cuvinte caracterul mișcărilor internaționale. În Muntenia a fost o mișcare anarhică, țărani distrugând și omorând totul în calea lor.

Aceste turburări nu vor avea nici o influență asupra situației economice a țării. Marii proprietari, cari își văd pentru un moment reduse veniturile, își vor restabili în scurt timp avutul lor.

Ocupându-se cu influența comercială și industrială în România a statelor europene, dl Xenopol face interesante observațiuni asupra relațiilor cu Austro-Ungaria.

D-sa arată că piața română este ocupată de francezi și germani, iar Austro-Ungaria aproape nici nu există pentru noi. Băncile germane au mare influență asupra întreprinderilor industriale, băncile franceze cari se înmulțesc mereu se preocupă în special cu chestia petrolului. Renta română se află două treimi în mâinile Germaniei și o treime în mâinile Franciei. În România se creiază acum industria nouă foarte întinse, la cari Austro-Ungaria nu ia parte de loc.

Di Xenopol deplânge această desinteresare a Austro-Ungariei și se pronunță pentru o strânsă legătură între România și Austro-Ungaria pe baza unor concesiuni reciproce.

Deputatului Vaida, după cum scrie »Bud. Hirlap« de azi, i-s'a votat neîncredere din partea alor 169 alegători din cercul său, al Ighiului. În acest cerc sunt 826 alegători, dintre cari 299 au desaprobat ținuta deputatului Vaida. Toți aceștia, bine înțeles, sunt unguri, cari la alegere n'au votat cu Vaida. Inflăcărutul naționalist însă e mulțumit cu adresele de aderență ale celorlalți 527 alegători ai cercului său.

Transacțiunea. Despre transacțiune s'a exprimat și ministrul căilor ferate austriace, *Derschatta*, în vorbirea de program, pe care a ținut-o ieri în Graț. Din spusele lui rezultă, că guvernul austriac și-a păstrat până acuma mână liberă în chestia transacțiunii. Punctul de vedere al guvernului austriac este, ca transacțiunea să arunce deplină lumină în toate direcțiunile. Austria n'are de ce se teme. Dacă transacțiunea nu va urma, atunci Austria va satisface îndatoririlor sale față cu străinătatea și va aștepta liniștită să vadă, ce face Ungaria. Dacă nu se va putea încheia pact vamal pe timp îndelungat, dacă se poate încheia numai unul pe timp scurt și rău, *atunci nu va fi nici un fel de transacție.* Transacțiunea se poate face numai cu poporul și cu reprezentanții lui, dar nici odată fără popor.

In contra loteriei de stat. Deputatul *Buza Barna* în ședința de ieri a interpelat în chestia abuzurilor, ce se se fac cu loteria de stat. Până când loteria cea mică încassa anual dela populație abia 2 milioane, loteria de stat încassează cu reclama ce o fac bancherii, 26 milioane. Loteria e monopolizată de o soc. care lucrează cu capitale străine. Valoarea nominală a acț. de 500 c. s'a urcat la 1855 cor. Societatea a avut anul trecut câștig curat 4.771.000 cor.; din suma aceasta competența statului a fost de 2 milioane 600 mii. Așadar *unei societăți îi se asigură un venit anual de 2 milioane, pentru ca venitele statului să se sporească cu 2 milioane și jumătate cor.* Ministrul, care a permis loteria de stat (*Lukács*) este astăzi directorul președinte al acestei societăți, cu leșoara anuală de 100 mii coroane.

Sașii au început și ei să ia poziție în contra proiectului lui *Apponyi* — în cursul dezbaterii speciale. S'a observat în ședințele din urmă o neobicinuită insinuare la cuvânt din partea lor. »*S. D. Tageblatt*« din Sibiu expune la locul de frunte al numărului său de ieri toate fazele, prin cari a trecut opoziția deputaților sași împotriva articolelor 18, 19 și 22.

Subcomisiunea comisiei judiciare a camerei, care fusese încredințată cu redactarea actului de acuză împotriva cabinetului *Fejérvary*, în ședința sa de ieri a primit proiectul de acuză, cetit de referentul *Visontai*, în întregime. Proiectul va fi tipărit, pe urmă cetit încă odată în subcomisiune și numai apoi va fi dezbătut în comisiunea justiciară. Până va ajunge în cameră, de sigur nu se va mai alege nimica din acuza aceasta, atât de deochiată deja.

Politică națională.

Șovinismul maghiar acum, după ce e sigur de triumful obținut pe terenul instrucției populare, nu se mulțumește cu atâta. Pentru întărirea elementului maghiar începe să pledeze pe lângă o politică agrară, care să pună stavilă emigrărilor pe deoparte, iar pe de alta să contrabalanseze activitatea națională a băncilor valahe.

După articolul de ieri din »Bud. Hirlap« vine »Magyarország« de azi cu un articol de fond, scris de încarnatul *Hock János*. După ce decretează acest șovinist cu patentă, că numai ungurii sunt acasă la ei în țara asta, că numai ei au istorie, iar națio-

nalitățile de aici au numai întrucât au luat parte la a lor, după ce afirmă, că politică numai națiunea maghiară a făcut, că ea a domnit și a condus — își exprimă părerea de rău, că în deceniile din urmă bărbații conducători s'au restrâns numai la simpla rezolvare de birou a chestiilor, neinteresându-se de viitor.

»Intărirea de rasă n'au sprijinit-o cu bastioane de apărare, ci cu nepăsare păcătoasă au privit cum agitația naționalităților au răpit terenul de sub picioarele noastre. Nu e mirare, că am pierdut teren, când pe timpul lui *Tisza Kálmán* se profesa principiul — ca emanat dela guvern — că fie pământul al oricui, numai să plătească dare pentru el. Este însă adevăr vechiu, că al cui e pământul, a aceluia e țara.

»Până când în Ardeal și în comitatele de dincolo de Tisa, învecinate cu el, băncile și institutele de bani românești pe lângă daraverile financiare au fost înainte mergătoarele politicii de naționalitate, până atunci puternicile institute de bani maghiare s'au interesat numai de afaceri. Au muncit pentru câștig, pentru tantieme și nici unuia nu i-a venit în minte, să sară în ajutor maghiarimei strămtorate în amenințatele hotare limbistice. »*Albina*« și »*Ardeleana*«, băncile române și-au apropiat, au cumpărat posesiunile maghiare și le-au parcat între români, ca să delature din drum elementul maghiar izolator și românimea să se împreune pe teritoriul unit.

»Cât am fi putut face printr'o acțiune de colonizare sistemizată în țara întreagă și ce rezultate am putea dovedi pe terenul mântuirii rasei?! Am fi putut împreuna săcuimea peste câmpurile Ardealului cu unghurimea de dincolo de Tisa.

»Dar la noi au fost parale din belșug pentru toate. *Nuam pentru scopurile politicii naționale n'am jertfit nimic.*«

Iar după ce atrage atențiunea asupra emigrărilor la America, preotul catolic încheie în modul următor :

— »Pe lângă punerea temeliiilor culturale în acelaș timp trebuie să ne apucăm și de o acțiune de colonizare pregătită sistematic în stil mare. Paralel cu instrucția populară națională trebuie să aranjăm referințele micului proprietar maghiar și politica agrară, care servește scopului național. Spre acest scop să dea mână de ajutor statului maghiar și posesiunea legată, care împiedică extinderea (e vorba de latifundii), pentru că prin aceasta nu s'ar aplană numai pe cale pașnică divergențele sociale, ci în acelaș timp aceasta e singura politică națională, merită a salva patria.«

Dacă e vorba de politică națională și de parcelarea pământului, atunci să nu se treacă cu vederea, că toți cetățenii acestei țări suportă greutățile constituționale și deci toți au dreptul de-a pretinde, să li-se amelioreze soarta.

Ori s'a dat cumva ordinul, ca să se tămieze nițel pretenziunile socialiștilor!?

Cât ne privește pe noi, ne-am bucură mult, dacă i-am putea da dreptate dlui *Hock János* cu privire la parcelarea pământului între țărani nostri. Emigrările cele multe ale românilor din Ardeal însă îl desmint categoric.

Din România.

Audiență. Luni, la orele 11 dim., dl profesor *D. Comșa*, din Sibiu, cunoscutul autor al »*Albumului artistic de cusături și țesături țărănești*«, a fost primit în audiență de *M. Sa Regele*. Cu această ocaziune d-sa a prezentat *M. Sa Regele* o bogată serie de cartoane, reprezentând diverse obiecte încrustate și în parte sculptate în lemn. *M. S.* a arătat un viu interes pentru această lucrare, care va servi la întocmirea unui nou și interesant album de artă țărănească.

Audiența a durat trei sferturi de oră.

Băile Govora. *D. Anton Carp* ministrul domeniilor a aprobat ca anul acesta, până la des-

chiderea stagiunii balneare, să se facă mai multe reparațiuni stabilimentului de băi al Statului dela *Govora* și în același timp să se execute noi lucrări de sondajii pentru captarea surselor minerale, astfel ca debitul apei ce se întrebuintează la băi să fie mărit.

Lucrările se vor executa sub direcțiunea dlui inginer *Solacolu*, inspectorul stațiunilor balneare.

Dela Academie. Marți d. a., la orele 2, Academia română a ținut o nouă ședință publică, sub președinția dlui *Ion Kalinderu*.

Di Spiru Haret a depus o lucrare trimisă de către un profesor străin.

Apoi dl prof. *Bogdan* a făcut două comunicări cu documente; prima este »*Contribuțiuni la istoria Moldovei între anii 1448—1450*«; a doua »*Evangeliiile dela Humor și Voroneț, între anii 1473—1550*«.

Ambele comunicări sunt de natură a completa datele istorice asupra domniilor pământene și asupra relațiilor Moldovei cu polonii.

Se mai arată că unul din cei mai pricepuți boieri moldoveni a preferat să se expatrieze pe la moșiile prietenilor săi din Polonia și să părăsească averile sale din Moldova, din cauză că *Bogdan-Vodă*, tatăl lui *Ștefan-cel-Mare*, venise la tronul Moldovei, fără sprijinul său.

Ședința s'a ridicat la orele 4.

Grozava catastrofă de lângă Iași. Alături noapte s'a întâmplat o catastrofă îngrozitoare în apropiere de Podu Iloaiei în următoarele împrejurări:

Trenul de marfă nr. 812 plecat la 9 și 20 din Iași, compus din 41 vagoane a deraiat la 10 și jumătate între *Stirca* și *Podul Iloaiei*, la km. 146.

Catastrofa s'a întâmplat astfel: s'au spart întâiu nivelurile de sticlă dela mașini și după aceasta a urmat explozia vagonului de țifei, alipit la mașini, mașinile au sărit de pe linie, încălcând una peste alta, îngropate în pământ. În vagonul de manipulație ardea focul într'o sobă și păcura ieșită din vagonul dela mașini a aprins câteva vagoane deraiate în șir.

Șeful trenului *Ioan Stângaciu*, manipulantul *Șerbănescu* și frânarul *Grigorie Nicolae* au fost cuprinși de flacări și au ars devii.

Unul din mecanici anume *Viskovski* cu arsuri grave a trăit până ieri pe seară când a murit în chinuri groaznice la *Pașcani*.

Celalți slujbași ai trenului șapte la număr, au scăpat ca prin minune fugând în primul moment toți nebuni de spaimă.

După trecerea întâiei spaime bieții oameni s'au întors la locul dezastrului unde vâlvația cuprinsese o bună parte din vagoane, mai ales că se aprinsese și un vagon în care era spirit.

Toate măsurile de ajutor luate n'au putut să facă nimic pentru nenorociții prinși de flacări. Ei au ars cu desăvârșire și din corpurile lor s'au găsit câteva oase numai.

Vagoanele scăpate neatînse au fost duse la *Podul Iloaiei* și tot personalul superior al *C. F.* din Iași și *Pașcani* a sosit la fața locului și a luat măsuri pentru facerea unei linii variante.

Pagubele pricinuite de această groaznică catastrofă se ridică la o jumătate de milion.

Se crede că linia era stricată în dreptul locului unde s'a întâmplat catastrofa; cu câteva ore mai înainte însă trecuse alt tren fără să se întâmple nimic.

S'a deschis o anchetă.

Ce-am făcut până acum?

— O serie de observații. —

Invățătorii nostri. Din capul locului o declarație: protestul invățătorilor nostri nu din vina lor s'a făcut sporadic, ci de săla unei grele apăsări de sus în jos. Asta-i fapt constatat. Netăgăduit însă, ținuta lor neutrală, dacă nu altcum, dar ciudată în orice caz se poate numi. Ei s'au supus principiului absolutistic: de nobis, sine nobis.

Neutralitatea lor se explică prin cornul de capră în care au fost puși. Să protesteze în contra înbunătățirii sorții lor — ori cum să judeci ar fi ridicol. Să protestezi în contra drepturilor ceși aroagă guvernul în dauna lor — ar fi fost cât se poate de temerar, după ce nu e nici o nădejde

mai luminoasă ca proiectul să nu devină lege, când negreșit ar fi urmat pedeapsa de răzbunare. Dilema asta grozavă le mai scuză neutralitatea.

În parantez, o idee: în toate moțiunile ar fi fost poate cu cale să se formuleze așa cu *separație*, protestul. Ne împotrivism dispozițiilor din proiect cari încătușează și jignesc, *cerem însă de altă parte, chiar în măsură mai mare, îndeplinirea dispozițiilor cari favorizează postul învățătorilor și poziția școlii*. N'ar fi stricat separația asta, nu cumva învățătorii să se aleagă cu sentimentul amărăciunii ca și cum noi nu le-am dori o soartă mai bună.

— Nu le scuză însă neutralitatea — până la ce grad, nu voiu statori aci — nemaipomenitele sarcini și șicane, cărora îi supune acest proiect. Că au rămas imposibili, pare a fi un semn, că nu și-au dat seamă de ele.

Măcar că sunt prea de tot grele sunt, pentru a nu fi observate.

1. O disciplină aspră, îndoită — dl Vaida ar fi putut cita cu succes dovada asta pentru afirmația sa, că suntem cetățeni de a doua mână! — care face pe învățător responsabil, și-l pedepsește pe el pentru toate greșelile școlii, fără de a se mai căuta adevăratul autor. Zic, școală în genere.

2. Afărnaarea nestabilită precis, de comisia administrativă (notați bine ce rol special are administrația în chestia de naționalitate!) și de discreția ministrului, ia învățătorului libertatea individuală, și așa numita libera cognițiune, fără de care orice oficiu public este oprit în desfășurarea normală! Înțeleg libertatea individuală în sens absolut, va să zică și în *direcție națională*. **Legea asta neapărat are să facă pe învățător un adevărat agent electoral al guvernului!** De asta ne temem noi mai cu seamă, și pentru asta ar fi trebuit, dacă ține cât de cât la libertatea personală, să ridice protestul în corpore și învățătorimea noastră.

Mai sunt apoi și motivele de ordin pedagogic. Cu experiență mai bogată în aceasta privință decât ori și cine, ei ar fi putut exploata foarte frumos aceasta parte. Ei pot să judece și să spună mai cu siguranță ce greutatea va întimpina în realitate executarea proiectului. Și asta s'ar fi putut face ușor, chibzuit, *fără tendințe agitaționale*, ci cu liniștea expertului și inițiatului. Datorința în chestia asta, bisericile ca supreme foruri școlare au neglijat-o. *Nu mai încapă îndoială: ele au avut datorința să convoace ancheta învățătorilor, în care să discute cece am spus, în felul cum am spus*. Dacă ministrul nu a solicitat înainte opinia susținătorilor de școală, nu e bine că aceștia au căzut în aceeaș greșală, și înainte

de a înainta memoriile lor ministrului, nu au cuprins în sfat și pe învățătorii, asupra cărora se hotărăște. *Sub conducerea lor înțeleaptă*, ancheta învățătorilor putea să ne fie de nemăsurat folos. De tot, încă nici acuma nu-i târziu.

În șirul acestor observații este cu neputință să lăsăm nebagată în seamă o justă imputare a ministrului. Ea este spusă cu cinismul celui-ce pomeneste binele pe deplin convins și sigur de imposibilitatea lui. Totuși, să luăm aminte:

»Dacă nu vă trebuie controlul statului, și influința lui, n'aveți decât să faceți de prisos ajutorul statului, să ridicați din punga dv. lefurile!«

I-s'a spus, ce-i drept, chiar din partea abatelui Molnár, cât e de nedrept să exploatezi sărăcia oarecui, dar până la un loc trebuie să recunoaștem adevărul. Ce s'a făcut până acum pentru a paraliza primejdia pe calea arătată de însuși adversarul? Ce-am făcut pentru a nu fi avizați la ajutorul statului? *Oare ne-am gândit, ca la adunările de protestare, și cu alte mai puțin minunate prilejuri, să facem colecte de bani pentru un mare fond al școlilor populare?* Ori ocupându-ne destul de serios cu ideea, ca Asociația să fie transformată într'un fel de »Schulverein«?

Vor zice mulți: de ce, când azi mâne are să urmeze o statificare completă. Cei-ce afirmă asta cu atâta siguranță au răspuns în vechea propunere a dlui V. Gan: să cedăm atunci numai decât statului toate școlile noastre! S. C. D.

Ședința de Mercuri a Camerei.*)

Ședința se deschide la orele 10 sub prezidenția lui Justh.

Deputații naționaliști: Blaho, Goldiș, Pop, Maniu, Mușitchi, Collar, Vlad, Damian, Manoilovici, Brediceanu.

Articolul 21 (urmare)

Csernoch propune modificări în stil.

V. Damian: Asemănă ajutorul de stat cu nimerita poveste a cuiului din casa străină. Legea XX din 1879 obligă statul să ajută bănește opera culturală a confesiilor. Cere suprimarea articolului.

V. Goldiș: În acelaș senz.

După observațiile lui Vertán și Apponyi, care lămurește că ministrul are numai drept de veto, nu de numire — articolul se primește cu modificări neînsemnate.

Articolul 22.

Manoilovici, protestează.

*) Dăm în cele următoare un raport mai amănunțit al ședinței de Mercuri a Camerei, înainte de pauză.

Hoffman: Imblătește fraze de șovinism, pen-truca să primească o strângere de mână dela Nagy Gy.

V. Goldiș: Până acuma n'a fost un singur caz mai grav, de pedepsire a învățătorului pentru păcate nepatriotice. Pedepsirea agitației în contra unei naționalități se cuprinde în legea penală.

De ce a trebuit repetate înăsprit, în acest proiect. Amendează.

C. Burdea. (Apponyi vine în apropierea lui) Află și el de cam aspre cazurile de transgresiune disciplinară.

Gratz Gustav: Expune punctul de vedere al sașilor, care asemenea este hotărât în contra articolului. Vorbește cu vervă. Protestează în numele bisericii evanghelice, și ca cetățean, care ține, că libertatea trebuie lărgită nu restrânsă.

Dr. St. Pop: Sunt prevăzute pedepse pentru greșeli pe cari nici nu le poate săvârși învățătorul. Bunăoară pentru propunerea cu nesucces a limbei maghiare. (Markos și Molnár F. strigă.) Învățătorii destituiți vor da elemente primejdioase. Cum se vor stabili apucăturile în contra constituției, când încă iuriștii noștri se ceartă, ce anume este constituția?! Amendează omiterea alineatelor prime.

Pethő S.: Proiectul nu va schimba nimic în situație. Aceleași dispoziții se cuprind deja în legi existente, — neexecutate. Cu pedepsele disciplinare încă tot nu este asigurată executarea. Numai pretorele și notarul nu poate fi chemat să judece în astfel de chestii.

(Pauză de 10 minute).

Sfârșitul.

— Raport telefonic din Camera ungară. —

Budapesta, 25 Aprilie.

Cam repede. Nici o lună n'a dăinuit apărarea, — care n'a putut fi svârcolire disperată. Am căzut învinși. Proiectul s'a primit, pumnalul s'a înfipt în inima școlilor noastre populare. De este în noi multă putere de viață, vom scăpa sănătoși și de lovitura aceasta. De nu, ea ne poate fi de moarte.

Și dintr'o parte, și din alta s'au spus multe lucruri vrednice de luare aminte. Nu e potrivit acest loc pentru a le resuma. Așa în pripă nici nu știi cui se cuvine laudă și cui învinuire. Constatăm numai:

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Chiemare.

Pe patul suferinții mele,
Mă sbat în lacrimi și durere...
Imi geme 'n suflet neagra jale
Ș'un fior gândul meu îl cere:
Străinul vrea ca să mă frângă
În țerna lui trupul să-mi piară...
— O, mamă, mamă, vino iară
Feciorul tău să nu mai plângă...

Cu mâna ta să-mi ștergi amarul.
Cu ochii tăi să-mi răzi în viață,
Să uit că am să sui calvarul,
Că noaptea-mi vine 'n dimineată,
Cuvântul tău senin de rugă
Să-mi spargă chinurile toate.
— O, întunerecul mă bate
Și visul hâd nu vrea să fugă.
De-ai fi aici, o, dragă mamă,
Eu cred că boala mea ar trece
Căci tu ai plânge în năframă
Cu plânsul tău adânc și rece,
De plânsul tău jalea-mi s'ar frânge
Doar te-ai ruga sub o icoană:
— Maria fără de prihană
S'ar îndura... Și n'aș mai plânge...

Pe patul suferinții mele,
Mă sbat în lacrimi și durere,
Mă lupt mereu cu stafii rele
Și haosul mereu mă cere...
O, mamă vino lângă mine:

De-o taină crudă mi-e teamă;
— O, mamă, mamă, dragă mamă;
A veșniciei zină vine...

Menton, 5 Martie 1907.

Emil Isac.

Cântec...

Măi țigane Călimane,
Trage tot mereu pe strună,
Ca să vadă satu nostru
Că mai am și voie bună.

Am avut și supărare
Dacă mi-a murit băiatu
Col' la Turnu Măgurele
Apărându-și împăratu...

Dară ce? Așa e soarta —
Am avut și voie bună
Pân' eram cu turma 'n codrii
Și cu mândra împreună;

Iar acuma's vij, țigane,
Trage ca să sune satu,
Că, de-ar cere țara, nene,
Aș muri pentru 'mpăratu...

Testament...

De-o să-mi fie scris în carte
C'am să mor la primăvară;
Astupați-mă sub glie
Colae'n asfințit de sară,

Și la groapa-mi părăsită
Nu să cânte draga-mi mamă,

Căci degeaba-i toată jalea
În cernita ei năframă.

Dați mai bine sfinte slujbe
La biserica din sat
Ca să știe satu nostru
C'am murit în greu păcat;

Iar' de-a plânge Solomia
Cea cu sufletul cernit:
Mângăiați-o, căci sârmana
Pân' la moarte m'a iubit!

Bistrița.

Th. A. Bogdan.

Dragostea domnească.

Din colecțiunea »250 Balade populare« cul. de:
Theodor A. Bogdan, învăț. în Bistrița.

În marginea satului
La casa săracului
Umblă domnu satului.
— Da z'o domnu de ce-mi umblă?
— Da z'o umblă
Se preumblă
Chiar și coala sara pe lună,
Că vezi Doamne îmi iubește
Și amar mi se sfârșește
După Fira Sânzian
Cu car' trăiește de-un an.
Maica Firii îi zicea:
»Tu Firucă draga mea,
Lasă domnu
La dracu
Că el ț'o pune capu,

s'a sfârșit cam repede! Impresia este o înclăstare de suflet.

În senat nu putem avea mare, nădejde, orice svonuri de rezistență s'ar răspândi.

Cioclii hohotesc, și se bucură de po-mană!

Ședința se deschide la orele 10 și 15. Președintele Justiției: Pop, Blaho, Goldiș, Brediceanu, Mușchi, Maniu, Vlad.

Articolul 23. (urmăre).

Apponyi A.: Spune că nici în casa magnaților nu va primi modificări însemnate. (Asta o spune față de zvonurile, că episcopii catolici vor combate aspru proiectul). Textul propus de Goldiș, ca ministrul să fie numai al doilea for disciplinar, dacă procedura senatului școlar este incompletă, — are motive serioase de a nu-l primi.

Se votează. Se primește neînsemnat amendamentul al lui Nagy Dezső.

Articolul 24.

Vertán E.: Îl recomandă călduros, adăugând câteva rânduri prin cari se asigură ministrului o mână și mai tare.

Toth János, propune amendament:

Ministrul să fie înștiințat prealabil de începerea procedurii disciplinare, și la dorința lui învățătorul poate fi numai decât suspendat.

Aderând Apponyi la amândouă propunerile, articolul e primit întregit cu ele.

Articolul 25.

Teleky Arvéd. Cere să poată vorbi și despre chestia de naționalitate în genere. Se încuviințează. Incepe deci, cu un glas manierat, trăgănat, cu gura numai de jumătate deschisă.

Aduce laude sârbilor radicali, pentru ajutorul lor în lupta contra guvernelor ilegale și în ni-zuințele spre independență.

Se ferește chiar de aparența ca și cum proiectul sub dezbateră ar fi să răpească școalele naționalităților. Cel tare trebuie să facă întâiul pas spre pace. Prin urmăre face propunere, ca unde învățătorul a fost pedepsit pentru delict nepatriotic, statul să casseze școala pentru sine, numai decât.

(Toți zimbesc de mofturosul conțes, care în 3 minute și tot atâtea propoziții a tratat în genere chestia de naționalitate, și — cu blândețe pe buze — a dat la iveală ciudatul amendament).

Vertán și Apponyi spun cuvântul din urmă. Față de amendamentul lui Teleky rămân neutri.

Articolul se primește cu amendamentul lui Teleky.

Articolul 26. Se votează cu un neînsemnat amendament al lui Csernoch:

Articolul 27.

Csernoch și Goldiș propun în treacăt câteva modificări — nepermise.

Articolele 28, 29, 30, 31, trec fără observație.

Articolul 32, suferă un mic amendament din partea lui Vertan.

V. Goldiș stârnește puțină gălăgie, spunând verde, că nici în cele mai mici amănunte nu-i iertat să jignească statul interesele naționalităților. Cere ca jurământul să fie redactat în limba fiecărei naționalități.

Lindner G.: Cere lămuriri, ce trebuie înțeles sub »porniri în contra statului«. Spune câteva cuvinte germane. (Sgomot mare.)

Stânga: Zi ungurește! Ungurește.

Lindner: Numai atunci va fi fericită țeara când vorba imnului: »Itt élni halni kell«, va fi primit de toți așa: »Itt élni, halni akarok«. (Sgomot mare. Markos: Nu înțelegi poezia!)

Buzáth Fr.: Frază.

Apponyi: Susține, că nu e umilitor pentru confesiuni, din contră le face onoare, ca învățătorii lor să spună jurământul în limba statului.

Articolul 33. Se primește fără amendamentul propus de Csernoch și respins de ministru.

Articolul 34.

V. Goldiș. Propune ca articolele 2 și 3, să fie obligatoare și pentru școalele particulare și cele susținute de societăți.

Apponyi este în contra — prin urmăre propunerea lui V. Goldiș nu se primește.

Articolul 35.

Csernoch vorbește pe lung, și izbutește să-i fie primit un mic adaos.

Articolul 36, e primit în fuga mare. Deputații se plimbă de colo până colo, nerăbdători să se sfârșească odată comedia, adecă munca. Le e ciudă, că Nemes B. mai are poftă să spună câteva cuvinte — permise — la articolul 37.

Articolul cel din urmă, 38, este primit cu o grabă înțepită.

Mai este articolul 7 retras la rândul său, și prezentat cu text nou.

Kaufmann, primește noul text. Camera nu așteaptă sfârșitul și bate în palme, strigând: Trăiască Apponyi.

Președintele: »Declar discuția pe articole de închisă. A treia cetire se va pune la ordinea zilei. mâine. Tot atunci se vor discuta și petițiile în legătură!«

Aplauzele la adresa ministrului se repetă, îndelungat. Ședința se suspendă pe câteva minute. (la orele 12 și 32). Stânga, adunată în număr festiv, grăbește să feliciteze pe Apponyi cu străngeri de mână. În frunte colegii miniștri. Căpătă fărâșuri de felicitare și raportul Vertan.

Toți sunt veseli, și ușurați par'că de o spaimă. E bucuria celui ce capătă consimțământul unei majorități la atentatul sfârșit pe baza dreptului celui mai tare.

Deputaților naționaliști li-e stia de acest cinism, și părăsesc sala. Poporalii stau nemișcați pe băncile lor. Constituționali, ca aristocrați ce sunt, aplaudă și ei din depărtare, însă în ceata mamelucilor nu se amestecă.

Pe culoare se resimte același ton de veselie și ușurare.

Continuarea va fi pentru fiecare unde i-se va găsi rostul, și după cum și-a împlinit slujba.

Tragem aci o dungă.

După redeschiderea ședinței, președintele declară că de-acum ședințele se vor încheia la orele două. Apoi, G. Justh (feciorul președintelui) referă despre proiectul de lege pentru stîrpirea lăcustelor marocane.

Proiectul s'a primit în întregime fără nici o observare.

Referentul **Molnár Jenő** prezintă proiectul despre echipamentul căilor ferate. Proiectul prevede 30 milioane pentru noile echipamente la căile ferate.

Kossuth vorbește o oră recomandându-și proiectul.

Primul orator la proiect a fost **Holló Lajos**, din partea partidului independist. Vorbește pentru primirea proiectului.

Ședința se ridică la 2 ore 15 minute.

Patrioții cu straiță.

La sfârșitul ședinței parlamentare de Luni, deputatul poporal Artim M. a spus câteva cuvinte foarte cuminți. Fiind spuse de unul »de al lor« le-am putea numi: o mărturisire sinceră și prețioasă. Într'adevăr, trebuie să ne uimească îndrăzneala unui maghiar care desvălește necruțător nemaipomenitele abuzuri — rentabile — cu patriotismul. Și ne miră cum de coaliția n'a gonit încă din sinul ei aceasta pasăre — curată.

Întreg discursul, mai lung, al deputatului Artim e zămislit cu o adâncime și agerime neobișnuită la medie. Păcat că n'avem loc să-l reproducem pe de-a-întregul. Mi-se pare, avem a face cu un talent neîndreptățit.

Este o persoană simplă, sfios la vorbă dar cu miez bun, și cu o nuanță de umor ironic. Ca orice om iubitor de dreptate, este simpatie tuturor.

Că pe tin' nu te-a lua
Fără de răs face-te-a,
Că de dragostea domnească.
D-zeu să te ferească,
Că azi mâne te iubește.
Mai apoi te 'nceluiește,
Pe urmă te părăsește,
La lume te ocărește.»

Dar fata din graiu grăia:

»Mamă, mămuleana mea,
N'ai nici o frică de mine
C'oiu pica în vre-o rușine.
Că zisu-mi-o, maică zis,
Că colea la Bobotează.
M'a lua nevasta 'n casă
Și-oiu trăi ca o boreasă.»

Frunză verde-a cimbrului

Dar dragostea domnului,
Gătat-mi-s'o gătat
Și pe Fira mi-o lăsat
De ris și de ciuf în sat.
Că zo el nu mi-o luat
Făr' pe alta ș'o cătat
Și pe alta ș'o aflat.

Iară Fira ce-mi făcea?
— Rău făcea, doamne făcea,
Că de rușine perea.

Frunzuliță grâu spicat
În o zi mi-s'o luat
Satu 'n ciudă ș'o lăsat
Ș'o lăsat mamă și tată,
Și s'o dus la Oltu lat
Mi-s'o țapat,
În Olt lat
Mi-s'o 'necat.

Și pe când mi-se făpa
Dăinuia, da, dăinuia:
»Grijiți fete, grijiți bine
Și nu vă 'ncredeți la nime,
Fără credeți maicelor,
Maicelor, jalnețelor,
Că vreau bine fetelor.

POEZII POPORALE.

Culese de Ioan Barz, din Cinteiu.

Mândrele, păgânile
Mâncatu-mi-or zilele
Numai ochii m'or lăsat
Să nu dau cu cap'un gard
Sara când oi mere în sat.

Fermecatu-s Domne rău
D'o fată din satul meu,
Fermecatu-s peste tot
De io Doamne nu mai pot.
D'asa rău m'ai blăstămat
C'am auzit mândro bine
C'ai ținut postu pe mine
C'ai postit de mai bolit
Postul Maichii Precistii
Să am zile a chinui.
Mândră nu ți-o fi păcat
Sănătatea mi-ai mâncat
Și viața m'ai scurtat
Dumnezeu nu m'o lăsat
Și sănătate m'o dat
Că n'am fost om vinovat.

Bată-l focu chinu-i mult
Până-i lumea nu-l mai uit.
Mândră, chipurile mele
Le-ași spune numai la stele.

Lume, lume, lume, lume
Arde-mi-te-ar focu lume
De trei părți
Cu lemne verzi
Și d'o parte cu uscate
Dacă'n tine n'avui parte.
Numai de străinătate.

Cătu-i ceriul de senin
Pentru mine e pelin
Cătu-i ceriul de înstelat
Pentru mine e înorat
Că sunt tare supărat.

Frunză verde plop înalt
De mândra m'am depărtat.
Când e mândra sufulcată
La inimă mă săgeată.

Cucuruz pănuță lată
Nu-i fecior, nu este fată,
Cură dulce să nu-i placă,
Fata mare când se'ncrede
Pe brațe la drăguț șede
Și din graiu așa grăește,
De-i gândi bade la mine
D-zeu să-ți dee bine,
De-i gândi într'altă parte
Și să-ți dee sănătate,
Sănătate pe minute

Scoatem aci din discurs, partea indicată în titlu. Ne pare rău că numai 30 de inși au fost în sală să asculte:

»Vorbă să fie, dl ministru și marea parte a parlamentului, n'are știre despre ei, noi însă, cari trăim în ținuturi naționaliste, cunoaștem bine o specie de patrioți, mult mai primejdioasă decât panslavii. Eu le zic: patrioții cu straiță. Aceștia sunt farizeii moderni, cari asemenea vechilor farizeii veșnic cu frica lui Dumnezeu pe buze, pe buza lor este pururea patriotismul. Au gura mare, gâtul umflat, stomacul gingaș, manipulează patriotismul ca negoțul, și trăiesc boerește din el. Dacă pot nițel profita — asta-i mai presus de toate — numai decât suspicionează pe cutare, îl acuză cu nepatriotism, îl declară primejdios pentru toată lumea, și câte de toate. Dar te pui și întrebi: ia spune omule, știi ceva concret în treaba asta? — O vorbă nu mai știe.

»Asta-i element primejdios, cel mai primejdios în toată țara. Trebuie să ne ferim cu grijă de el, în chestia învățământului. Acesta va și vadă de interesele lui, până și în numirile ministeriale... Cum spun, aceștia-s mai primejdioși decât panslavii. Căci panslavul anevoie produce panslav, dar un patriot cu straiță va produce mai mulți panslavi decât întreaga Bohemie și Rusia... 80% a panslavorum sunt nemulțumiții creați de patrioții cu straiță...»

Dela Cluj.

Tineretul nostru clujan din când în când se deșteaptă din somnu-i letargic. Totuși se poate pune întrebarea: Unde sunt azi studenții din vremurile când părțile bătrânilor și tinerilor se uniau? Totul piere. Egoismul, pisma, ura își fac loc unde totul tace. Clica molipsitoare triumfează în aureola zilei. Taberile se luptă, se luptă și acolo unde doi se luptă, al treilea câștigă, dușmanul. El așteaptă desbinarea între frați el așteaptă neînțelegeri. Dar vina a cui e? A viermilor căroră li-s'au dat loc în grădina pe care o strică, pe care o nimicesc.

Boale pe săptămâni multe,
Și atâta să te țină
Din aratul cănepii
Până-n ruptu cămeșii,
Când o fi să-ți fie bine
Fie popa lângă tine.

Ori mori bade, ori te scoală
Ori dă-mi și mie din boală.

Culese de *Isaia Stefan*, june în *Pâncota*.

Cucule, sufletul meu,
Spune la drăguțul meu,
Că eu mor de dorul lui,
La umbra alunului,
La umbra de o tufiță,
Mor de dorul tău badiță,
Făr' un pic de luminiță,
Făr de lumină de său,
Cu dor mare și cu greu,
Și eu mor de-al tău bănat
Sara când mă culc pe pat
Fără perină la cap.

Trandafir de pe ogoară
Spune-mi bade și te joară
Mai ai altă lelișoară?
Că de ai alta mai dragă,
Eu mă pun și zac beteagă,
Și 'n trei zile nu mă scol,
Ci mă lasă 'n drum să mor,
Să mă calce carăle
Să se mire mândrele,
Ce plătesc dragostele.

Cine sunt acei viermi, o știe tineretul universitar din Cluj. Nu-i spun căci i-am spălat la timp cu puțină apă din Someșul rece.

Dar nu-i voiu cruța atât timp cât neghina nu va peri din lanul frumos de grâu. Apoi m'ar întreba ori-care dintre voi, cine i-a adus aci? Numai o inimă nobilă ca a dlui dr. Aurel Isac. fruntaș în Cluj, dl Podoba etc. și a altora ca d-lor. Numai o parte a societății culte cari au crezut în binele națiunii. Dar s'au înșelat amarnic. Consecințele tot d-lor le-au îndurat. Fă bine altuia că el să-ți sape groapa sau mai bine, plată pentru răsplată. Și așa și-au format cei doi indivizi, cu musca pe căciulă, o clică tipurilor și caracterelor lor, și au luptat pentru nimicirea familiilor române cu dragoste de neam. Au ros din trupul lor, prin viclenie și au făcut tabere printre studenți, iar astăzi faptele lor meschine i-au tradat, le-au dat arama pe față. Și numai urmările telegramelor trimise jurnalelor ungurești contra politicii farului național A. Vaida, prin desaprobări, au arătat tineretului universitar sau mai bine zis le-au deschis privirile cine sunt, cu ce fățarnicie i-au pus în luptă pe mulți contra fraților lor.

Nu vă lăsați, iubiți colegi, târați de nas. Nu, căci v'a întrebuințat cu unelte veninoase neamului. Cele-ce ați hotărât în ședințele trecute în Casina română cu ocazia alegerii președintelui vostru, păstrați-le cu sfințenie. Nu veți avea lanul frumos de grâu decât alungând neghina din el.

Someșanul.

Nagy György „kurucz“-ul grozav.

Pe pagina întâie din »Magyar Szó«, se găsește o mică schiță de portret sufletesc sub titlu asta. Numele pomenit și a câștigat un loc deosebit în noua fază a politicii de naționalitate, un loc care nu face onoare nimăruia, nici lui, nici neamului din care face parte. Un vrednic urmaș al îmbătrânitului în păcate Ugron. Fiind însă un tip ales de șovinism discreditat, care înăurește cu

De *Dimitrie Crișan*, din *Feldioara*.

Frunză verde de pe rîț,
Vai, bade, nu ți urîț
Să mergi cu boii 'n livezi
Pe mine să nu mă vezi?
Dar badea din graiu grăia,
Și spunea la nană-sa:
Leliță cu părul creț
Știi tu bine că 'n livezi
Chiar pe nimenea nu vezi
Decât păsările verzi,
Pe cucu și pe mierla.

Culese de: *Virgil Metes* june în *Șiard*.

Foaie verde de pe rîț
Când am plecat la iubit
Boala să mă fi lovit,
Și pe cel ce-a stat de mine
Să mai șed mândră cu tine.

Părinte popă sârbesc
Venii să mă spovedesc,
Ca să-mi spui păcatele
Ce am făcut cu fetele.

Părinte sfinția-ta
Spovedește-mi pe mândra
Și nu i da păcate multe,
Căci cu mine sunt făcute.
Și nu-i da păcate grele,
Că nu-i harnică de ele.

Poate-mă mândra cânta,
Dacă i-am spus dragostea,
Poate-mă mândra jeli
C'o învățai a iubi.

fraze sunătoare și munca serioasă, și cinstea, și bărbăția mărturisirilor de principii — dăm aci în traducere portretul lui, — pentru posteritate.

Adaugem cu bucurie: chiar și tovarășii lui se scârbesc de aceasta steapă fărădelege politică.

»Are parlamentul acesta un membru foarte tânăr, dar cu plete lungi și cu glasul înfoiat, căruia se cuvine loc de frunte pe scara ciocoilor. Flăcăul acesta își bătea mult gura încă anul trecut, și făcea pe grozavul — în culoare. Apoi s'a pus să scrie *primi*, alături cu Lengyel Zoltán — în »Nap«. Oribili și intransigenți *primi*. Mai intransigenți chiar decât ai lui Lengyel.

Dar când Lengyel a fost luat la tripărale, și dat afară din partid — »kuruczul« de Nagy György nu și-a luat catrafusele, și mai bucuros și-a dat pace cu exercițiile de stil.

Tot acest Nagy György poartă o aprinsă mânie agitatorilor naționaliști. Atât e de mănios pe ei, cât, spune »Lupta«, până și nevestele lor le-a insultat. Din norocire, când apăruse articolul în »Lupta«, voinicul plin de temperament era în altă parte. Din depărtare numai depeșase în cunoscutu-ton de kurucz: »am să trag o păruială bărfitorilor!« La două săptămâni a sosit înapoi — și a intentat proces de presă. Ceeace firește este un metod mult mai legal, dar prea puțin vrednic de un kurucz.

Cu toate astea pe naționaliști încă e tot mănios. Și pe Vaida eră să-l bată în rândul trecut. S'a fus la pândă, împreună cu Somogyi, la ușa pe care Vaida — nu s'a îndepărtat.

Mai alaltăieri încă, tot kurucz eră omul de omenie și de temperament. S'a sculat după Bozóky, și a primit propunerea acestuia, ba îi sta capul să dea una și mai pogană. Dar ieri, la votare, blânda și buna natură tocmai în clipa cea mai nimerită l-a silit să părăsească sala.

Astfel nu a trebuit să voteze încontra guvernului, și nici din partid nu a trebuit să iasă. Partidul independist a rămas cu mărgeaua lui de kurucz, cu Nagy György.

Să-l țină sănătos!»

Cazul dela Berechiu.

Referitor la cele întâmplate în comuna Berechiu cu primarul *Petru Pusta*, primim informațiunea de mai jos din partea dlui dr. Demetriu Lascu.

Martți s'a prezentat la mine primarul din Berechiu *Petru Pusta*, comunicându-mi următoarele:

»Pe neștiute a venit astăzi în comuna noastră protopretorele *Markovics Károly* (faimosul, care a împrăștiat adunarea națională dela Beiuș) în societatea pretorelui *Szunyogh Andor* și a unei haite de jandarmi. Mai întâiu au intrat în școală, unde chiar părintele local *George Cosma* propunea studiul religiunii. Auzind eu ca primar despre aceasta, m'am dus la școală, să văd ce caută acolo omenii, cari n'au nimic de a face cu școalele noastre. Intrând am aflat pe *Markovics* scotocind printre cărțile băieților înspăimântați, și căutând după acte revoluționare și trădătoare de partrie, iar pe celalalt pretore examinând pe băieți din studii. Băieților li-se puneau întrebări ca: Ce ești tu?! Și deoarece nici unul nu dădea alt răspuns, decât că: Eu sunt român! pretorii turbați de furie îi înjurau: Mințiți mișeilor, deoarece trăiți în Maghiaria, prin urmare sunteți maghiari! Când apoi m'au observat pe mine, pretorele *Szunyogh* a început a răcnii ca o fiară sălbatică: »Porcule ograznic, ieși afară de aici!

Firește l'am îndrumat la ordine.

La aceasta a dat ordin jandarmilor, să mă scoată din școală. M'au dus la casa comunală, unde protopretorele *Markovics* fără nici o motivare m'a amovat din oficiu și m'a provocat să predau imediat sigilul comunal.

Când i-am cerut să-mi motiveze procedura, a dat poruncă jandarmilor să mă străpungă dacă mă voiu opune. Puțin mă importau sulitele îndreptate spre peptul meu, și că au cutezat nemernicii să comită crima față de mine, deoarece se adunase toată comuna cu mic cu mare la casa comunală și înțelegând ce se petrece, erau pe aci să fie prăpădiți cu pretorii cu tot. Numai la întervenirea mea s'a liniștit poporul într'atâta de acești sbiri au putut părări cu chiu cu vai teferi comuna.

Apărarea națională.

D'odată cu primirea în dietă a proiectului de lege alui Apponyi încetează printre români și lupta contra acestui proiect.

Se poate însă cu drept cuvânt susține, că românii singuri sunt cei cari au dus luptă contra ticăloșiei kossuthiste.

Protestul din Curtici.

Comitetul parohial ort. român din Curtici în ședința sa dela 12 Aprilie v. a. c. a adus următorul concluz:

»Referitor la proiectul de lege despre regularea salarelor învățătorilor dela școalele confesionale și comunale, înaintat casei deputaților spre desbatere, de către ministrul de culte Apponyi: comitetul parohial pe temeiul § 23 punct 14. din Statutul organic investit cu putere de drept pentru a »apăra vaza și onoarea bisericii« protestează contra proiectului de sus prin care se lînde a desbrăca biserica mamă și pe fiica sa școala noastră confesională de toată podoaba lor: de autonomia noastră sfințită de prealuminatul nostru Rege.

»Când își ridică glasul comitetul parohial d'a protestă împotriva nemai pomenitului proiect; totodată cu cea mai fierbinte dragoste se apropie de Preasfințitul Episcopat ort. român spre a depune omagiile sale de mulțumită și alipire, și îndeosebi Preasfinției Sale vrednicului nostru Arhieru Ioan I. Papp pentru bărbăteasca și înțeleapta pășire întru apărarea autonomiei bisericii noastre, comoara noastră de mare preț. Comitetul parohial roagă cu fiască supunere pe bunul Arhieru, de va cere trebuința, să înainteze cauza dreaptă a fiilor săi până la treptele Tronului.

»Oficiul parohial să înainteze pe calea sa acest protest Preasfinției Sale Ioan I. Papp episcopul diecesan.

Ilie Ursu președinte, Ioan Nicorescu paroh, notar.

Protestul sin. par. din Fadimac.

Sinodul parohial extraordinar ținut la 8/21 Aprilie în Fadimac sub prezidiul părintelui Alexandru Popoviciu la propunerea prezidiului și a membrului Ioan Negru a votat următoarea rezoluțiune:

Sinodul parohial gr.-ort. român din Fadimac protestează energic contra proiectului de lege despre raporturile de drept ale școalelor populare, confesionale și comunale, și despre retribuțiunile învățătorilor comunali și confesionali, prezentat camerei ungare de Excelența Sa dl ministru de culte și instrucțiune publică în ziua de 21 Februarie a. c.

Sinodul pretinde luarea dela ordinea zilei a acestui proiect. Pretinde, că numai după prealabila consultare a episcopatului nostru gr.-or. român, să se prezinte un nou proiect de lege pentru îmbunătățirea salariilor învățătorilor confesionali.

Bunilor noștri arhieru și în special Prea Sfinției Sale dlui Episcop diecesan Ioan I. Papp, votându-i mulțumită, supunere și încredere fiească pentru bărbăteasca luptă purtată față de acest proiect, îl roagă ca să lupte și mai departe în cadrele constituției noastre și în conțelegere cu falnicii noștri deputați naționali, cărora asemenea le votăm dragoste și încredere deplină să convoace un »meeting« general al tuturor românilor din Ungaria și Transilvania a cărui hotărîre să binevoiască a-o prezenta în persoană Tronului.

Din străinătate.

Italia.

Conflictul dela curte. Informațiunile despre un conflict ivit între regele Victor Emanuel și principele Danilo pe de o parte și între rege și regină pe de altă parte sunt desmințite din partea ziarului »Stampa«. Călătoria grabnică a prințului Danilo din Roma n'a fost pricinuită de nici un schimb de vorbe între el și regele Victor Emanuel, din care cauză regina nu s'ar fi dus la Spezia, unde s'a inaugurat un vapor nou. Toată chestia culminează în împrejurarea, că prințul Danilo i-a adus la cunoștință regelui cu multă

amărăciune, că vizita lui la Atena a produs mare neliniște între slavii din Balcani. Regele i-a răspuns, că Italia e putere mare, care nu poate face în peninsula balcanică politică națională unilaterală. Cu slavii vrea să mențină bunele referințe, dar nici cu Grecia nu voiește să se dușmănească.

Germania.

Vorbirea de ieri a lui Einem, ministrul de războiu german, care a pledat pentru înarmarea miliției germane, este viu comentată din partea cercurilor politice. Îndeosebi sunt două pasaje, cari au atras atențiunea. Unul, unde se afirmă »că fortificațiunile militare vor fi terminate înainte de ce s'ar ivi războiul, iar altul, unde se spune, că înarmarea miliției se face în timp mai grăbit așa, ca armata să fie pregătită de războiu și pentru cazul, că fortificațiunile n'ar fi terminate.

Rusia.

Primirea lui Golovin la țarul, după cum am scris, a fost cât se poate de afabilă. Audiența a durat o jumătate de oră, iar raportul despre dumă Golovin l'a prezentat în scris.

In Sebastopol 12 indivizi înarmați au furat din cancelaria biuroului de circulație hârtii de valoare de 100 mii și 40 mii ruble bani gata.

Directorul temniței din Odessa a fost împușcat pe stradă din partea alor patru atentatori. Unul s'a sinucis, iar altul a fost predat tribunalului marșal.

In Petersburg se așteaptă pe sărbătorile Paștilor program.

NOUȚĂȚI.

A R A D, 25 Aprilie n. 1907.

— **Cununie.** Anunțăm cu plăcere, că redactorul nostru dl Sever Bocu își va celebra cununia religioasă cu dșoara *Marilina Manolescu*, în Dumineca Tomii 29/12 Aprilie, la orele 4 după amezii, în biserica Sfintei Mănăstiri din Sinaia. Urăm toate fericirile.

— **»Agitator valah deținut«.** Sub acest titlu cetim în ziarul »Elöre« de azi, că dl *Vasile Osvadă* a fost deținut din partea poliției din Cluj. Dl Osvadă, adevăat aflându-se la Cluj, a povestit cu doi studenți, în a căror societate se afla în cafenea New-York. Un detectiv, zice-se a ascultat conversațiunea, și pe baza denunțului său, poliția a deținut pe dl Osvadă în edificiul tablei regești de acolo, unde dânsul avea de lucru.

Dupăce funcționarii băncii »Economul« au adevărit identitatea dlui Osvadă, acesta a fost lăsat pe picior liber.

Asta e mult lăudata libertate personală din țara noastră? Ori s'a introdus deja regimul polițienesc! ?

— **Le spune buchile.** »Népszava« în numărul său dela 25 c. scrie următoarele despre o luptă înverșunată ce a izbucnit între »civis«-ii din Dobrișin:

»In Dobrișinul cu miros de untură, unde-s multe căpăține goale și unde prostia e boală din naștere, în Dobrișinul cu miros de untură, de unde nu ne-am prea așteptat la emoții mari, în sfârșit s'au tulburat și cetățenii cu burtă mare. E luptă grozavă între ei, sub semnul D. V. și D. G. Iar scopul luptei mari e ca pe fața îndărăt a vitelor de-aci încolo să nu se ardă literele D. V. (semnele orașului), ci inițialele D. G. (gazdele Dobrișinului). Care dintre cele două tabere a învins, nu știm încă dar e de constatat, că Dobrișinul cu miros de untură n'are altă durere, n'are alt ideal, n'are altă dorință care să-l

miște, ci toate puterile îi sunt concentrate pentru ca pe dosul nobilelor dobitoace să strălucescă cele două litere. Că nedreptatea și lipsa de muncă fac pe un pătrar de milion de oameni să fugă în America din țara asta iubită grozav, că mor de oftică pe an o sută mii cetățeni, toate astea-s nimicuri pentru Dobrișinul cu miros de untură. Intâiul lucru e ferul pe vită. Ceeace nu e de mirat de altfel. In cele din urmă întreaga luptă a burgheziei maghiare nu e decât că se freacă în jurul părții dindărăt. Strigă două numere goale: 67 și 48! Se frământă: care e cântecul cel mai frumos? Rákóczy mars ori Gotterhalte! Și care-s culori mai bine combinate: roșu-alb-verde ori negru-galben? Heșul politic maghiar se învârte în jurul numerilor, cântecelor și culorilor și Dobrișinul cu revoluția sa pentru vaci zău că nu tulbură armonia«...

— **După Kmeity Hegedüs.** Decanul facultății de drept din Budapesta n'a putut rămânea fără moimă. S'a luat pe urma lui și decanul facultății de litere, poftind astăzi la o mică întrevedere pe studenții români dela facultatea sa, pentru ziua de Vineri. Nu spune de ce, dar știm bine: năluca lui Vaida îl muștră și pe el. Studenții chemați sunt în număr de 20.

— **Urbarialiști bravi.** Un membru urbarialist din Basna ne scrie următoarele: In luna Martie a. c. urbarialiștii români și sași din comuna noastră ținând o consfătuire în afacerea pășunatului, au pretins prin prezidentul lor Vasile Duma, ca protocolul ședinței să fie luat în limba română și sasă. Notarul comunal Ioan Moldovan a declarat că aceea nu o va face, dar va dispune ca protocolul să se decopieze și traducă în limba urbarialiștilor.

Noi întrebăm numai: Nu vrea să recunoască, sau nu știe dl notar că legea îl constrânge la ceace au pretins urbarialiștii, anume protocolul să-l ia în limba lor?

— **O agentură harnică** e cea din satul Vaca, despărțământul Brad. S'a făcut numai în anul trecut și s'a pus pe lucru ca o harnică albină. Și-a adus toate cărțile »Asociațiunii«, a cerut și a primit în cinste multe cărți dela Academia română, dela marele scriitor al nostru N. Iorga și dela alți binevoitori. Un meșter sătean a făcut, și el în cinste, un dulap, negustorul Brana a pus glaja și astăzi agentura aceasta are o bibliotecă în toată forma, așezată într'o odaie curată, la școală, unde se mai află și o masă lungă cu laviți pe de laturi, pentru cetitori.

Ți-e mai mare dragul să vezi în Dumineci și sărbători țaranul venind la bibliotecă și scoțând cu mare cuviință cartea din buzunarul sumanului de lână, — unde e împachetată cu multă grijă într'o hârtie mare, — o dă învățătorului zicând: »să-mi dai aceea cu povețele, de cari ne spuseși astăzi«.

Agentura prin conducătorii ei și cu ajutorul comitetului din Brad, a deschis un șir de prelegeri populare în toate Duminecile și tocmai le vorbise învățătorul. Și în puține locuri mi-s'a dat să văd atâția ascultători și atât de primitivi, ca cei din satul acesta.

Conducătorul agenturii e învățătorul I. Bârna. Iată ce poate face un om, dacă are tragere de inimă pentru năcazurile săteanului.

Nădăjduim, că văzând pilda bună vor face tot așa și celelalte agenturi. Mai ales am dori, — mult am dori ca bibliotecarul, ales dela comitetul despărțământului la biblioteca din Brad, unde avem atâția cărțurari și atâția țărani rămași — să facă și el ca dl Bârna, cu care se poate întâlni, când vrea și care bucuros i-va spune »secretul«. Am vrea să-și asemeneze unul cu altul ziarele de împrumutare a cărților din bibliotecă...

Să nu așteptăm totul dela cei mai mari — vezi Doamne. Toți putem fi mari și vrednici, făcându-ne bine îndatoririle, ce luăm. Mai cinstit lucru e a nu lua nici o slujbă de onoare, decât primindu-o, să nu facem tot, ce se cere dela noi. (»Țara noastră.«)

— **Cutremure de pământ.** Din America pe Sud și până în Europa vulcanii erup și pământul începe a se cutremura. Nu numai în Mexic ci și în Chili și d'acolo în Calabria până în Tiroi se semnalează puternice comoțiuni de pământ și eruperi de lavă.

Din Mexic se anunță distrugerea complectă a orașului Ayutla. Inchisorile, spitalele și casele s'au dărîmat îngropând pe oameni sub ruinele lor.

O telegramă din Valparaiso anunță că vulcanul

Puytuye din provincia Valdivia, e în plină erup-
țiune.

În Argentina vulcanul Pucyhne erupe la inter-
vale de 2—3 ore și aruncă la mari distanțe ce-
nușe și lavă ce devastează sate și câmpii.

Tot litoralul Americii de Sud se sgudue. În
multe localități ard pădurile imense, aprinzându-
se de lavă. Oamenii și vitele se refugiază la câmp
sau în gropi.

Mai ales teribilă e situațiunea în Chili, atât de
greu încercat anul acesta.

Mai multe cutremure s'au simțit în nord-vestul
Siciliei.

În Tirol au fost sguduite districtele de fron-
tieră din partea despre răsărit, la Travignol și
Pellegrino.

La institutul central de Meteorologie și Geodi-
amică din Viena s'au semnalat două puternice
și întinse cutremure ce s'au întâmplat unul la o
distanță de 7000 și altul la o distanță de 10.000
de kilometri, ambele pornind din același centru.

Un cutremur a mai avut loc în Manila, locali-
tatea Coito unde au rămas pe drumuri 20.000 de
oameni.

Pe lângă toate acestea, în Vinerea mare s'a ri-
dicat marea și un formidabil uragan și a prăpă-
dit 230 de indigeni.

— **In fața ministrului Darányi s'a petrecut**
un caz interesant cu prilejul primirii deputațiunii
de țărani, care a cerut pământ.

După ce Darányi le-a răspuns, că va face tot
posibilul în interesul lor (răspunsul stereotip), a
scos un exemplar din »Népszava« și arătându-l
conducătorului deputațiunii Bokroz Ferencz, l-a
întrebat, dacă el a scris articolul, în care el (Da-
rányi) e batjocorit?

Țăranul nu și-a pierdut prezența, ci i-a răs-
puns:

Ceeace am spus este numai adevărul curat. El
nu se simte vinovat.

— **O vorbă de spirit a regelui Italiei.**
Regelui Victor Emanuel îi plăcea să călătorească
în automobil. Cu ocazia unei excursiuni din săp-
tămâna trecută automobilul s'a deteriorat din
care cauză regele și regina au rămas în drum,
în plin câmp. Pe același drum treceau doi englezi
în automobil și văzând accidentul întâmplat se
opriră privind automobilul stricat. Într-o italie-
nească stricată se oferiră să dea ajutor dlui și
d-nei ceace nu-i împiedecă ca să-și facă în limba
lor observații asupra piperniciei Domnului și
frumuseței Doamnei.

Regele ascultă toate și vorbea în monosilabe.
— Ai mai văzut vre-odată amice, un om atât
de mic într'un automobil atât de mare? zise un
englez celuilalt.

După ce se dresă automobilul micul călător, că-
reia englezii îi cerură puțină apă, le zise într'o
englezească perfectă:

— Și acumă dacă mai doriți ceva vă rog să
dispuneți de mine. Regatul meu nu e atât de mic
cât regele lui.

Surăse și plecă lăsând pe cei doi englezi cu
gura căscată.

— **Un oraș... ideal.** O reclamă foarte amu-
zantă a unui distilator a apărut în revista ger-
mană »Humoristische Lesly«.

Reclama are ca ilustrație vederea unui oraș,
care e format numai din butoaie și sticle. Pe
străzi una lângă alta se înșirue butoaie mari și
mici, luxoase sau sărăcăcioase, dupăcum sunt și
casele într'un oraș. Ici-colea câte o sticlă enormă
își ridică gâtul subțire din grămada butoaielor,
spre cer; sunt turle de biserică. În fund, la ori-
zont soarele răsare sub forma unei enorme halbe,
care răspândește lumină.

Câți n'or fi regretând, că în adevăr nu există
și un astfel de oraș!

— **In atențiunea fruntașilor comu-
nei bisericesti gr. or. române din
Arad.** Scaunele vacante din sf. biserică
se vor vinde prin licitațiune publică, care
— conform dispozițiunii comitetului paro-

hial — se va ținea în Dumineca Floriilor,
după sfânta liturgie, în fața locului. Arad,
la 6/19 Aprilie 1907. *Iosif Moldovan*, not.
comit. parohial.

— **Nu-i nimeni bolnav, dacă întrebuințează**
balzamu regesc renumit al farmacistului Orosz
Nagy Ferencz din Debreczen, ce vindecă pe ori-
cine de dureri de cap, podagră, dureri de dinți
și de șele.

— **Ospătărie națională în Arad.** Recomandăm cetito-
rilor noștri ospătăria națională românească din Arad. În
strada Boczkó, aproape de centrul orașului, ducând tram-
vaiul pân'acolo, dl Ignatie Pașca a zidit un frumos otel
(cu 25 camere) și restaurant, care poate fi un loc de în-
tâinire al tuturor românilor călători. Este și o datorință a-l
sprijini, fiind român, dar și de altfel otelul, mai ieftin de-
cât toate, oferă cel mai mare confort, fiind aranjat foarte
modern.

— **Knizse István**, măiestru de arme cu diplomă, în
Arad, în sala de tir din pădurița orașului, primește repa-
rația a tot felul de arme, face paturi de puști și lamite pe
lângă prețuri moderate și garanție.

— **Fața fragedă și mâna albă** este de cea mai mare
importanță pentru frumusețea femeilor. Astăzi fiecare damă
folosește numai cremă Marta și săpun Marta, fiindcă nu-
mai aceste s'au adevărit ca adevărat bune în contra pi-
struilor, petelor de ficat, coșuri, milteseri, roșeața mânilor.
Dă feții și mânilor frăgezime și culoare albă ca zăpada.
Prețul unui borcan cremă Marta costă 1 cor. o bucată să-
pun 70 fil. Se poate comandă la singurul preparator: Tó-
nay Imre și Wachsmann Jenő, droguerie și parfume-
rie în Szabadka.

— **Pentru o întreagă uniformă de haine bărbătești**
(3 metri) pânură de lână fl. 6.50—7.50 și 8.50. Poftiți și
cereți muștră. Excluziva măgăzină a fabricii de pânuri
Leichner és Fleischer în Arad, Szabadság-tér 17.

— **Trece drept senzație** pepinieria de iarnă din Nagy-
Ósz (comitatul Torontal) ale cărei plantațiuni sunt cercetate
an de an de proprietari și agricultori, ca să învețe modul
șor de cultivare și să-l folosească la viile lor. Fiecare pro-
prietar de vie care vrea o viță sănătoasă și bună și-o că-
știgă din acest loc. Prețuri curente cu ilustrații, în limba
română, maghiară și germană se trimit gratuit fiecăru.

Ultime informațiuni.

— Serviciul nostru telefonic. —

Arad, 25 Aprilie 1907.

Consiliu ministerial. Azi la orele 5
s'a întrunit consiliul ministerial complet.
Se afirmă, că s'au discutat chestii de mare
importanță.

Reichsrath-ul austriac se va deschide
în a doua jumătate a lunii lunie, după cum
afirmă »Narodny Listy«.

Chestia Brancovici. Ministrul-preșe-
dinte Wekerle a declarat azi în fața mai
multor deputați, că se va nizuî să tranșeze
chestia spre mulțumirea tuturor și fără a
jicni ierarhia. Deputații maghiari sârbofili
povesteau pe culuarele Camerei, că Bran-
covici va fi ținut în postul său la dorința
Majestății Sale.

Sufragiul universal. Azi s'a prezentat
în Budapesta la ministrii Darányi și We-
kerle o deputație de 150 țărani, spre a cere
pământ dela stat.

Wekerle a spus între altele, că în curând
va prezenta proiectul despre votul universal,
la realizarea căruia s'a angajat guvernul.

Congresul general al studenților
maghiari se va ținea anul acesta la Eger
în zilele de 3—5 Maiu. La ordinea de zi
e pusă și chestia de naționalitate.

Felurime.

Descoperirea unei noul comedii a lui
Menander. — Despre Menander, vestitul scrii-
tor grec de comedii, se știe numai atât că s'a
născut la 343 a. Hr. la Atena și că a murit a-
colo la 290; că a scris peste o sută de comedii,
din cari s'au păstrat numai diferite fragmente. De
aceea, despre arta lui Menander nu s'a putut
face o idee decât aproape numai din comediiile
latinești ale celor doi mari imitatori ai săi, Plaut
și Terențiu.

Acum de curând însă francezul G. Lefebvre,
funcționar în Egiptul de mijloc, a făcut, din în-
tâmplare, o descoperire foarte importantă. Lefe-
bvre avusese norocul să găsească cincisprezece
suluri de papyrus; unul dintre acestea conține
nu mai puțin de 1200 de versuri până acum ne-
cunoscute ale poetului dramatic grec. Dintre 1200
versuri, cari cuprind 17 pagini și probabil făceau
parte dintr'o colecție completă a operilor lui
Menander, 500 sunt din comedia »Tribunului
de arbitraj« din care există deja mai multe frag-
mente.

După cum scrie »Gazetta del Popolo«, nouile
versuri, unite cu cele cunoscute, dau puțința
de a se reconstrui, aproape act cu act, comedia
grecă, ce până acum nu putea fi judecată decât
după imitații și prelucrări foarte libere.

Papyrusurile descoperite de Lefebvre vor fi des-
cifrate foarte curând. Afară de viersurile come-
diei amintite mai sus, ele conțin 141 de versuri
din comedia »Jurații« și 500 de versuri dintr'o
tucrare al cărei titlu e necunoscut. (Die Zeit).

• Dela judecătorii și tribunale.

Nimicirea unei sentințe. În urma ce-
rierii de nulitate ce a înaintat, *sentința*, prin
care dl Aurel C. Domșa fusese osândit de
tribunalul din Cluj la 8 luni temniță de
stat, a fost *nimicită* de Curie; ședința se-
natului Curiei a fost prezidiată de Bernáth
Géza iar referent a fost Tarnai Iános.
Cauza nimicirii sentinței a fost, că într'o
întrebare pusă juraților se zicea »locuitori
de buze române« pe când legea zice »na-
ționalitate română«. În curând întreg pro-
cesul se va desbata de nou.

Economie.

Arad, 25 Aprilie 1907.

O binemeritată distincție.

Am dat deja în ziarul nostru amănunte
despre participarea dlui Sava Raicu, secre-
tar al băncii »Victoria« din Arad, la adu-
narea generală a băncii »Ustredni Banka
Ceskych sporitelen« din Praga, ținută în
ziua de 25 Martie n., bancă pe urma că-
reia băncile române dela noi s'au ales cu
un credit de zece milioane pe care îl în-
vârt înspre folosul țărânimii noastre.

Primum acum revista financiaro-econo-
mică »Trscanski Lloyd« din Triest numărul
217, care dând seamă despre adunarea ge-
nerală a numitei bănci, publică în întregime
vorbirea pe care dl Raicu a rostit-o la acea
adunare, și anume publică vorbirea așa
cum a fost rostită: *în limba românească!*

Este, desigur, un semn de înaltă cultură și
curtuazie din partea cehilor că nu numai
au ascultat cu plăcere o vorbire românească
în mijlocul reprezentanților slavilor din
toate părțile, dar au și tipărit-o *românește*.
Faptul acesta, ajungând la cunoștința ob-
ștei române, desigur va face cea mai bună

Fluidul-Universal

Magazin principal: Farmacia lui Török József,
Budapest, Király-utca 12 și Andrássy-ut 25 precum
și, în cele mai multe farmacii.

vindecă podagra, reuma, catarul (troacna) și influenza, tot felul de dureri de mâni, picioare,
spate și șele iscate din răceală, mâncărimea, durerea de măsele și cap. Recrează și întărește
muschii și nervii, ceea-că documentează număratoarele epistole recunoscătoare sosite dela
medici și privați. O sticlă de un deți costă 1.50 fil., trei bucăți să trimit franco; 6 sticle
mici de probă costă 3 coroane; 12 sticle franco 5 coroane. o o o o o o o o o o

Să trimite pe lângă ramburs „Vörös kereszt“ (crucea roșie) Temesvár
poștal prin FARMACIA

impresie și va mări încă înalta stimă și considerație pe care o avem față de bravul popor ceh.

Ită vorbirea rostită de dl Sava Raicu:

Vorbirea domnului Sava Raicu, secretar la »Victoria«, institut de credit și economii, Arad, ținută la 25 Martie anul curent, cu ocaziunea adunării generale a institutului »Ustredni Banka Ceskych sporitelen în Praga.

»Onorată adunare generală! Vă cer scuze, pentru că nu pot, să mă exprim în dulcea D-v. limbă bohemă și Vă rog să-mi dați voie, apelând la sentimentele D-v. cavalerști ca să vorbesc în limba mea maternă română.

Vă aduc o veste bună din părțile sudice ale monarhiei, din locurile pe unde »U. B. C. S.« și-a ocupat teren și a făcut bine, ajutând cu mijloacele D-v. materiale economia, industria și comerțul. — Organizația D-v. se admiră în părțile acestea și prin procedura D-v. culantă, am mare speranță, că nu va trece mult timp, până când continuând cu această muncă energică și inteligentă, cu această politică financiară solidă și totodată precaută, despre fructele muncii D-v. se va vorbi și peste țări și mări.

Mulțămindu-Vă în numele institutului pe care îl reprezintă, pentru munca ce prestați, — care e folositoare și pentru noi și pentru D-v. — Vă asigur, că duc cu mine din mijlocul D-v. cele mai bune impresii, exprimându-mi dorința prin cuvintele strămoșilor mei, ca »Ustredni Banka Ceskych Sporitelen« *vivat, crescat, floreat*.

Redactor al acestei eminente reviste, care se ocupă de mișcarea economică a tuturor popoarelor slave din monarhie, este dl *Fran Kucinic*, un distins economist, cunoscut în largi cercuri europene. El vorbește și românește, a călătorit prin România și pela noi și urmărește cu deosebit interes progresele noastre economice.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 23 Aprilie 1907.

INCHEEREA la 12 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907 (50—kg.)	8.49—8.50
Secară pe Aprilie 1907	6.76—6.77
Ovăs pe 1907	7.73—7.74
Cucuruz pe Maiu 1907	5.54—5.55
Grâu pe Octomb. 1907	8.49—8.50

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907.	8.62—8.63
Secară pe Aprilie 1907	6.80—6.82
Ovăs pe Aprilie 1907	7.74—7.75
Cucuruz pe 1907	5.54—5.55
Grâu pe Octomb. 1907	8.60—8.61

— Prețurile socotite după 100 kgr. și în bani gata. —

Piața din Aradul-nou.

500—600 mm. Grâu	7.20—7.30
400—500 " Cucuruz	4.90—5.00
Semnare nominală, Ovăs	7.00—7.00
" " Orz	6.00—6.00
" " Secară	5.60—5.70

Prețurile în coroane, per kgr.

BIBLIOGRAFIE.

— O carte bună. A apărut *Samuel Clain* de *Sad*, Propovedanii la îngropăciunea oamenilor morți, editată cu litere latine de *Ioan Nicorescu*, paroh ort. român în Curtici (comit. Arad), fost profesor de rituale la seminarul din Arad. Prețul 2 cor., plus 20 fil. porto.

În tipografia diecezană din Arad (Battyányi u. 2) au apărut:

Curs practic de *Fizică și Chimie* pentru cursul primar de Iuliu Vuia, aprobat de ven. consistor. Este unicul curs de Fizică la noi, scris pe baza noului plan. Prețul 50 fil.

Abcdar după metoda sunetelor vii de I. Vuia ediția II. Prețul 40 fil.

Tabele de cetire se capătă numai la dl Iuliu Vuia în Comloșul-mare cu 5 cor. 72 fileri garnitură.

Poșta Redacției.

Uroș Pătean, Nădlac. Te rugăm să ne-o scrii mai pe scurt și numai pe o pagină. Așa nu se poate. Nu facem nici o deosebire: prin urmare nici D-tale nu-ți putem da de 5 ori atâta loc cât au cuprins șirele la cari răspunzi.

G. Surdu, Basna. Întrebarea privitoare la cele bisericesti pune-o de-a dreptul.

Dimitrie Porumb, Toboliu. Aici în Arad nu se află totdeauna. Comandă dela dl *F. A. Degan* negociante. *Fiume*. E comerciant român, și dă cu prețuri moderate.

Stefan Mihailovici, Sasca română. Am mai răspuns odată: un jude poate sluji câtă vreme îl află vrednic cei ce îl aleg și superiorii; prăvălie poate deschide ori cine, trebuie să-și scoată însă licență.

George Peia, Vrăniuț. Se vor publica odată ce va fi loc. Sunt multe la rând.

N. Moldovan, Cernăuț. Cu siguranță publicarea ar atrage proces. Multe salutări.

Virgil Metes, Șard. Aia cu capra nu se poate publica. Am ris însă una bună.

Poșta Administrației.

Pavel Sprintiar, Șicula. Am primit 4 cor. ca abonament până la 1 Iulie 1907.

Nicolae Oltean, Fenlac. Am primit 4 cor. ca abonament până la 1 Iulie 1907.

Toader Hodișan a Toinei Săcădat. Am primit 2 cor. ca abonament până la 1 Ianuarie 1907.

Steva Șiclovan, Șeitin. Am primit 4 cor. ca abonament până la 1 Iulie 1907.

Ioan Udrea, A Gard. De aici ziarul merge regulat. Reclamează la poștă.

Vas. Sârbu, Sasca. Așteptăm.

Dimitrie Guleș, Semlac. De aici ziarul merge regulat lui Barbuț.

Gavril Târziu, Cianad. Cu 2 cor. ești dator pe 1906.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.

Editor-proprietar George Nichin.

Corespondent

de limba germană, română, posibil și limba franceză, cu cunoștințe de comptabilitate

se caută

pentru o casă de manufactură en gros în România.

Condițiuni speciale: Să fie creștin, etatea cel mult 30 de ani, liber de armată, de preferat cei cari au mai lucrat în branșa manufacturii.

Oferte cu pretențiunile de salar și extrase după certificatele de studii și de serviciu în cele trei limbi, a se adresa la Administrația ziarului sub

„D. P. 16“.

Ioan Crișan, vințeler din Călugăr (Káluger, up. Vaskóh) ciarcă un loc la cutare proprietar de vie.

Crema Aphrodite

nestrickeloasă și fără unsoare vindecă în cât va zile cu siguranță pistrui, coșurile, roseata mânelor și obrazului, arsura de soare, și face pielea netedă ca catifeană. Acest medicament recomandat de toți medicii, vindecă mai sigur decât orice alifie opăreala, căci nu produce coșuri (comedo).

Săpunul de - Aphrodite

face fața fragedă, plăcută și tânără; femeile mai în vârstă încă îl întrebuințează împreună cu crema, pentru că întinereste.

Un borcan de Crema Aphrodite 1 cor., un borcan mare 2 cor., un borcan de probă 70 de bani. — Săpunul de cremă Aphrodite 1 coroană. — Pudră (în 3 color) cu sau fără grăsime 1 coroană, cutie mare 2 coroane.

Spiritul pentru păr medicament sigur contra căderii părului și mătreții; costă 2 cor., o sticlă de probă 1 cor.

Syr nervinus comp. „BASCH“

e cel mai bun mijloc contra tuturor boalelor de nervi: contra durerii de cap neuragice, slăbiciunii de nervi, oboselii, în-omnlei etc.; contra boalelor de sânge și de oase: a anemiei, cloresel, rachitismului (boala englezească) etc.; contra boalelor de inimă și scrofulosei.

E probat de foarte bun la reconvalescenți.

O sticlă 2 coroană.

Antisutin Basch e leac probat contra auzului. O sticlă 1 coroană.

Esența gastrală a lui Basch e leac sigur

contra lipsei de apait, contra durerii de stomach, contra colicel, întrebuințată împreună cu praful lui Basch înțeată durerile, întărește stomachul, conținește răgăială; e bun după mâncare ori bă tură multă. La boala mai îndelun ată să poate folosi pilulele curățitoare de sânge ale lui Basch.

1 sticlă de esență 1.20 cor., 1 sticlă mare 3 cor., 1 cutie de praf 1 cor., — 1 cutie de pilule 1 cor., 7 cutie 6 cor.

Sirupul de sulfoquaiacol al lui Basch, singurul ajută

la tuse, regușeală, la boalele de piept și de plămâni, contra tusei măgărești, la junghieri în coaste, la născul etc. Acest sirup face să crească greutatea trupului, vindecă tusea, scupatul și asăderea de noapte. Pe lângă sirup ajută foarte mult **CEAIUL DE PIEPT ALUI BASCH**.

1 sticlă de sirup 2 cor. Mai mult de 4 sticle se trimet franco. 1 cutie de ceaiu 1 cor., 1/2 de cutie 50 fil.

Spiritul lui Basch contra reumatismului și podagrei e indispensabil economilor, pădurarilor, turistilor etc. după e încorțare prea mare; el vindecă foarte repede junghierile din mâni și din picioare, dureria de mijloc, nădăturile etc.

1 sticlă 1 coroană, 1 sticlă mare 2 coroane.

Praful de vite

al farmacistului Basch e de recomandat tuturor economilor pentru tusea și umflăturile ghinușurilor la cai; la vite cornute, porci și oi pentru curățire și poftă de mâncare. Întărește, ajută mistuirea și împiedică să se umfle. Vaci e cau lapte mai bun și mai mult după el.

1 cutie 70 fileri; 11 cutii 7 coroane, franco.

Restituțiions-fluidul al lui Basch e bun la boala și vaci contra podagrei, umflăturii viuelor, umflăturilor etc. E de recomandat să se fie cal și boi după muncă multă cu acest fluid vestit, căci astfel își recăștiga prețurile și devin sprinteni.

1 sticlă 2 coroane, sticlă de probă 1 coroană.

Prav de vaci

face să crească poftă de mâncare și curăță sângele. E eschis să dea vaca lapte albastru ori cu sânge, nici nu să umflă vaca. E de lipsă la schimbare de nutreț. 1 cutie 1 cor.; 1/2 de cutie 60 bani. La cumpărători mai mari rabat.

Praful de porci

e cel mai bun de îngrășat porci, până la 250 te chile. Acesta împreună cu **PICĂTURILE PENTRU PORCI** alui Basch îi păzește de boale.

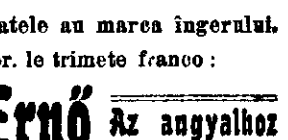
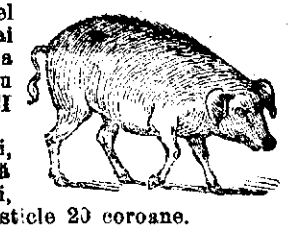
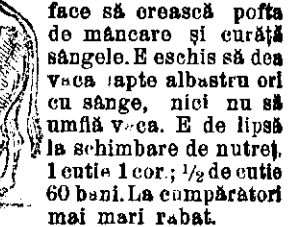
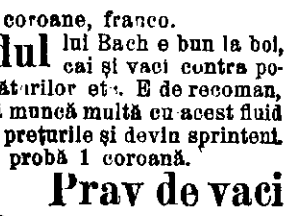
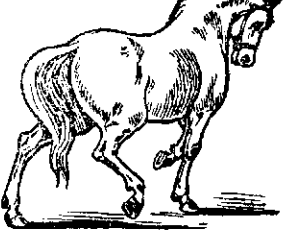
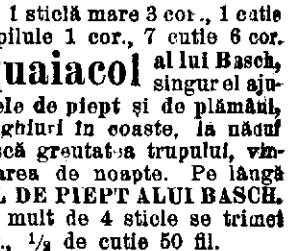
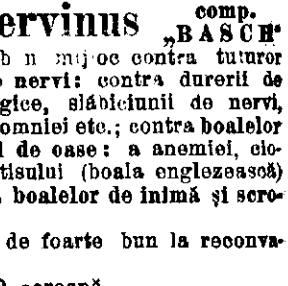
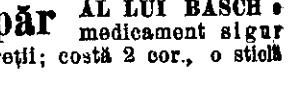
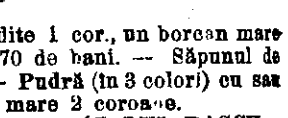
1 cutie de praf 70 de bani, 11 cutii 7 cor. franco. — 1 sticlă de picături de porci 70 fileri, 12 sticle 6 cor. franco; 50 de sticle 20 coroane.

Toate preparatele au marea ingerului.

Comandele de peste 6 cor. le trimete franco:

farmacistul **Basch Ernő** Az angyalhoz

NAGYBÉCSKÉREK, GABNA-TÉR.

Antonie Karátsonyi

ARAD, Strada Hunyadi (colt).

Telefon 441.

Telefon 441.

La „Cănele negru“.

Recomandă băcănă sa bine asortată

cu tot felul de mărfuri și anume:

● droguerie, speccerie și coloniale. ●

Prețurile cele mai moderate.

Sprijiți pe comersantul român!

Ciorapi!

Cămăși matroz!

Sokne, mănuși

de mătăsă și
ață, în cali-
tatea cea mai

bună, asortiment bogat.

Prețuri absolut ficse!

Bársony Andor

mare prăvălie de ciorapi

Arad, piața Libertății nr. 17.

SPECIALIST!

Veritabila alifie de plante pentru rane!

Cea mai bună pentru orice rane cât de vechi, umflături, reumă și alte atacuri. Prin efectul alinător ce-l are iutrece ori care alta preparație.

Prin încercarea de mai mulți ani este recunoscută de escele nță și mulți oameni sunt recunoscători acestei alifii de plante, recăpătându-și sănătatea.

In ori și care casă este indispensabilă ca doftorie de casă.

Singura provăzută cu marea »Mântuitorul«, este veritabilă.

Se poate căpăta în farmacia la „Mântuitorul“, a lui

Lukács Ferencz

în MAKÓ.

Prețul unui borcan 1 cor. 50 fil. La comande de 3 borcane, câte 1 borcan costă 1 Cor, 35 fil.

CE E HOPPA?

Cu fraze de sigur am ști produce efect în jurul danielor. Delăturând însă aceste, spunem drept: că „HOPPA“ e un medicament-regulator englez, care singur suplinese toate cremele, săpunurile, pudrele etc. și cu iuțime ca din poveste: infrumseșează, delatură pistrii, pete de mai, roșăta pelii, buburețe, tot felul de murdărie din față: inmoale pielea, o întinerește, o recrează, o face fină și albă atât în față cât și pe mână!

Asta și nimic alt-ceva e

Prețul
2 cor. 50 fileri. **HOPPA** 2 cor. 50 fileri.
Epistola'e recomandătoare dela cele mai distinsse dame.

Magazin
principal: **Kaiser Vilmos és Tsa, drogeria**
GYÖB, Baross-ut 1. sz.

Se capătă în apotecii și drogerii.

IN AMERICA DE NORD

la **Waynesboro Pa.**

se află

The Geiser

Manufacturing Co.

la care se află de vânzare mașinele cele mai bune și mai noi, inventate numai de doi ani încoace.

MAȘINI DE TREIERAT, bucate cu elevator, suie paiele sus pe jireadă (sau cozol). **LOCOMOTIVE** care se trag de sine singure și trage și treierătorii după ele.

LOCOMOTIVĂ și **PLUGURI**, plug cu 6 fere, plug cu 8 fere și cu 12 fere; puterea locomotivei dela 18 până la 40 de cai. Și este locomotivă purtătoare cu numele »PERLESS«, cu putere dela 6 până la 30 de cai.

Tot aceasta societate caută un neguțator de mașini la care pot să-i deie în vânzare, arătând prețurile și săi arate un nou chip de a câștiga bani prin mașinele din America Ori care neguțator poate să probeze numai un an și va afla că mașinile Americane sunt cele mai bune.

Import de cea mai fină cafea.

Căfele prăjite

prăjite zilnic și proaspăt în prăjitorul meu propriu cu vapor, din soiurile cele mai alese:

Cafea Cuba mărgea, ce mai fină, $\frac{1}{2}$ Kgr. fl. 1'20
Amestec de Granada-Nouă, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ 1'—
„ regal (Király-keverék), $\frac{1}{2}$ Kgr. „ —80
„ Domingo, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ —70

Cafele brute.

Cafea Mărgea și Cuba, foarte fină, $\frac{1}{2}$ Kgr. fl. 1'—
„ Java de aur, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ —90
„ Mocca, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ —90
„ Liberia, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ —80
„ Mărgea și Cuba, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ —80
„ Quatamala, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ —90
„ Santos, Mărgea și Cuba, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ —60

Tea.

Fărmituri, $\frac{1}{2}$ Kgr. fl. 1'50
Kongo, $\frac{1}{2}$ Kgr. „ 1'50
Amestec regal (Király-keverék), $\frac{1}{2}$ Kgr. „ 3'—
Mandarin (veritabilă), $\frac{1}{2}$ Kgr. „ 4'—

Vânzare în mare și mic.

— In provincă franco —

Cu deosebită stimă:

Wizner Benó

negustorie de import de cafe și tea
din Fiume

Szeged, Kárász-utca 16.

— Zilnic cafea proaspătă prăjită —

Iun. Hepp Gyula

— LIPPA. —

Recomandă asortimentul lui de diferite
pieluri, anume opinci recunoscute
de locuitorii români din ținuturi veche.

— FIRMA FONDATĂ LA ANUL 1860. —

Unsoare de porc
garantată, curată

Slănină de mâncat
albă parjolită

Slănină cu ardei

Slănină afumată

Untură

Piparcă

Ceapă

Fasole.

In prețul cel mai moderat

la

Eduard Holzer

Temesvár.

Telefon Nr. 237.

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde a-ți cetit aceste anunțuri.

Gonkurs.

La institutul »PLUGARUL« societate pe acții în Cacova (Kákova, cott. Caraș-Severin) află aplicare

un contabil

pe lângă un salariu de 1600 cor. și tantiemă statutară.

Se recere se fie absolvent de școala comercială, având și praxa de cel puțin 2 ani. Se știe conduce independent contabilitatea institutului și să poșeadă limba română, germană și maghiară în scris și vorbire.

Noul ales este acceptat pe un an provisor, iar după expirarea acestui an va fi definitivat mărindu-i-se și salariul.

Petenții au să-și înainteze rugățile provăzute cu documentele necesare până cel mult 1 Mai a. c.

Direcțiunea.**Licitațiune minuendă.**

Pe baza încuviințării Ven. Consistor nrul 1613—907 prin aceasta se escrie licitațiunea minuendă pentru repararea internă a bisericei din comuna Căprioara (comit. Caraș-Severin) pe ziua de 29 April (12 Mai) a. c. la oarele 11 a. m. în localul școlii. Prețul de esclămare 3380 cor. 97 fl. Doriții de a licita au să depună în bani sau hârtie de valoare un vadiu de 10% dela prețul de esclămare.

Interprinzătorii nu au drept de a pretinde diurne, viatic și spese de călătorie.

Comuna bisericască își rezervă dreptul de a angaja pe acel reflectant în care va avea mai multă încredere.

Planul și preliminarul de spese se pot vedea la oficiul parohial din loc.

Contractul încheiat pentru interprinzători va fi valabil îndată după subscriere, pentru comuna bisericască însă numai după aprobarea Ven. Consistor.

Interprinzătorii, care va primi lucrarea se deobligă a înapoia bisericei spesele de 50 cor, avute cu specificarea lucrării.

Căprioara, la 5/18 April 1907.

Comitetul parohial.

Cele mai bune coase pe lume
sunt coasele

„Bur“ și „Japoneză“.

Aceste coase sunt pregătite din oțel Svedian și se trimit numai cu garanță.

Fiecare bucată care nu convine se schimbă gratuit.

Prețul coaselor: $\frac{75 \text{ cm.}}{1 \text{ fl. } 10 \text{ cr.}}$

80 cm. 85 cm. 90 cm. 95 cm.
1.15 cr. 1.20 cr. 1.30 cr. 1.35 cr.

Adresa exactă:

Grauer Mihály
Kőbánya 13.

Tot de acolo se pot procura cele mai bune briciuri, prețul 1 fl. 20 cr., 1 fl. 50 cr. și 2 fl. 50 cr.

In adevăr
este înviere!

O foarte interesantă istorie din viață, cuprinzând adevărul până la ultima slovă, s'a întâmplat an în luna lui Iulie în o zi frumoasă de vară în casa bătrânului Barbu. Ședea bătrânul Barbu în jeț în curte împreună cu nepoții săi — copii săi, toate neamurile și prietenii săi. Deodată strigă:

Puternice părinte a ceriurilor! Cum să-ți mulțumesc că în un vis ai trimis la mine pe îngerul tău, care m-a mântuit de boala de 4 ani și de cumplitele dureri redându-mi iarăși sănătatea avută, puterea mea și fericirea familiei mele!

La auzul acestor vorbe fie-care l'a rugat pe bătrânul Barbu de 83 de ani, ca înainte de ce ar muri, să lase

moștenire urmașilor să i deslegarea se cretului. La acesta Barbu bătrânul și-a răsucit mustățile lui mari și dese, ce le-a dobândit prin pomadiie și a început să vorbească. Iubită soție copii și toți câți sunteți în jurul meu. În noaptea zilei prime de Crăciun mi-s'a arătat în vis un înger ținând în mână ceva medicament și mi-a zis: *Barbule, Barbule ascultă vorbele mele!* Trebuie să mori! Dar totuși mai există un leac de mântuire: Dimineață când te scoli vei scrie momentan o epistolă la Dobrișin, lui GROSZ NAGY FERENCZ ca să-ți trimeată balzamil lui Király unicul leac de mântuire, bun contra boalei de stomac, podagrei, boalei de piele, astmă, răceală, boală de ficat inimă și splină.

Am făcut așa. Am comandat balzamil Király și după a patra întrebuițare am început să-mi redobândesc sănătatea. Astfel iubiți cetitori urmați-mi pilda și țineți pururea în casa voastră câte o sticlă de balzamil Király pentru de lăturarea bolii.

Pentru-ce întrebuițează în spitalele din străinătate întotdeauna

renumitul BALZAM KIRÁLY,

renumitul balzamil Király e cel mai sigur și mai de preț medicament contra podagrei,

renumitul balzamil Király e neapărat de lipsă la reumă, dureri pe picioare și șele,

renumitul balzamil Király e totdeauna folositor și are efect sigur la tot felul de dureri externe și interne.

O sticlă mare 2 cor. 65 fl., 3 sticle mari 6 cor 65 fl. pe lângă rambursă, unicul preparator.

Grosz Nagy Ferencz
farmacist,

DEBRECZEN, COLȚUL STR. ȘAȘ

Caut

pentru cumpărare urgentă

2-3 luni
de transportare
pentru lemne.

Într-una să poată suporta 30—40 stânjini.

Kemény Manó,

intreprinzător,

Arad, în strada Batthyányi.

Prima Societate de Credit Funciar Român din București.

A n u n ț .

Se aduce la cunoștința generală, că **Luni, în 16/29 Aprilie 1907**, se vor trage la sorți scrisuri funciare rurale pentru un capital de 1.588,900 lei, din care:

1. Scrisuri funciare rurale 4%, a 16-a tragere, 139,800 lei și
2. Scrisuri funciare rurale 5%, a 51-a tragere, 1.449,100 lei.

Tragerea la sorți se va face în ședință publică, în localul Primei Societăți de Credit Funciar Român din București (strada Colței Nr. 27) la ora 4 p. m., în prezența Consiliului de Administrație, a Comisarului Guvernului, a Proprietarilor asociați, a Detentorilor de titluri și a celui alt public asistent.

Direcțiunea.

Cel ce dorește a avea

RACHIE

ieftină,

FĂRĂ CĂZAN

acela să-și procure dela comerciantul

Radovan Popovits, în Ujvidék,**CARTEA**

din care poate învăța cum să facă toate răchiurile și cum manipularea vinurilor.

Prețul acestei cărți e 6 cor.

Tot așa vând materialul necesar cu praf cu tot.

Prețul pentru 100 litre 8 cor.

Se caută**Un candidat de avocat**

cu praxă bună.

Reflectanții să se adreseze la avocatul

Dr. Joan Papp, Brád.

Asigurări contra focului: case, bucate, mobile, vestminte, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA”

primesc oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichis, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timș și Torontal, — și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fix, rente, restre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua morții întemplate;

2. În ramul focului: olădii de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a.;

3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine reevitate ș. a prin spargere;

4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, cucuruz, ovăș, viță (vinea), plante industriale: cânepă, in, hîmei, nutrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercuțele mai în fiecare comună și direct prin

Agentura principală „TRANSSYLVANIA” în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899.

Asigurați contra grindinei: cucuruzul, grâul, secăra, ovăzul și toată economia.

Asigurați contra furturilor prin spargere: bani și tot ce aveți de preț

Constantin Georgevici

croitor de haine precești

VERSEC, strada Gödör nr. 22!

Recomandă în atențiunea binevoitoare a clerului pregătirea a lor

totfelul de haine precești

pe lângă prețuri favorabile

și serviciu prompt.

La comande se cere trimiterea unei odăjdii întrebuintate.

Bae de aburi în odaie!

Cu ajutorul aparatului „DIANA” în 5 minute se poate face și în camera cea mai elegant mobilată o baie de aburi sau de aer ferbinte. În odaie nu se aprinde aburul! Nici o necurățenie! După folosire se poate împătura și se poate așeza după un dulap. Cu folosirea aparatului de bae de aburi și de aer ferbinte „DIANA” se pot vindeca toate boalele provenite din răceală:

reumă, ischias, influență, guturai, catar, durere de gât, mai departe nenositata, afecțiuni de rinichi, congestii de sânge, ș. a.

Este mijlocul cel mai nestricăcios și mai sigur pentru slăbire.

O baie costă 4 fileri.

Fiecare baie e o plăcere!

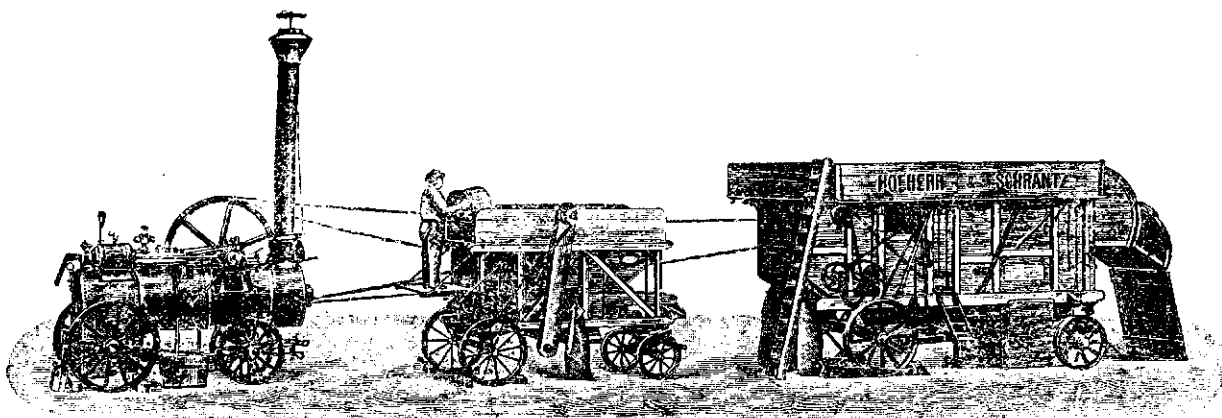
E indispensabilă și pentru sănătoși!

APARAT DE VIBRAȚIUNE autorizat în toate statele lumii! Nu e durere de cap, care n'ar înceta în decurs de trei și jumătate minute. E mod sigur de vindecarea GUTELI, A RFUMEI și NENOSITĂȚILOR! După 2—3 vibrațiuni reînprospetează circulația sângelui. Aparatul de vibrațiune e infragil și ține zece de ani. — Prețul împreună cu împachetarea costă 10 cor.

Descriere amănunțită și prospect trimite gratuit

Szabó István és Ferencz

Budapest, VII., Csömöry-ut 133.

HOFHERR ÉS SCHRANTZ

Garnituri de triori cu aburi

cu presse late de paie și elevatoare,

Locomobile de benzin cu mașini de treierat

de ale lui HOFFER ÉS SCHRANTZ

Și tot felul de articli economici și tehnici.

Mașini de secerat și legat sistemul MC. KORMICK.

Reprezentantul general:

EDUARD KARNER

deposit de mașini, TEMESVÁR, oraș (Belváros).

Cancelarie: Strada Báthori nr. 1.

Deposit: Erőd-u. nr. 5.

Pentru economii!

„Peronospin“ mijloc aplicat cu cel mai mare folos în contra peronosporei, la stropirea viilor. Nedeasămănat cu mult mai bun și mai ieftin este în folosință „Peronospin“-ul, decât peata vânăta. Cu „Peronospin“-ul stropind via, 1 hectolitr vine la 50 fil., pe când cu peata vânăta 1 cor. 60 fil., fiind peata vânăta astăzi foarte scumpă. Ca fieștecare proprietar de vie să poată căpăta numai veritabilul „Peronospin“ dau favorul acela că deja la comande de 8 pachete trimit francat.

Prin întrebuințarea „Peronospin“-ului, via va fi hotărât mai frumoasă, boabele de struguri mai mustoase și astfel roada de vin mai bogată. Experiența a dovedit, că prin folosirea pietrii vânăte, nu s'ajung aceste rezultate, — probabil pentru aceea, că piatra vânăta vorzește peste mătură frunzele și prin asta abstrage din puterea și sucul viței, ceea-ce înseamnă pierdere de putere. — Pravul de stropit al meu, face via mai plină de viață și mai asigurată contra boalei de peronosporă. „Peronospin“-ul se deja de 6 ani în folosință cu rezultate foarte favorabile. Prețul unui pachet este 60 fileri. — Revanzătorii, comercianții capătă rabat cores-punzător.

Prav pentru îngrășarea vitelor cornte, porcilor și a cailor.

Vacile dau prin întrebuințarea pravului acestuia lapte mai mult și mai bun. De mare însemnătate este pentru ori-care econom a întrebuința acest prav de îngrășare, căci prin aceasta să urcă valoarea, adică prețul vitelor, porcilor și a cailor. Prețul 60 fil.

Moartea cloșanilor și a șoarecilor. Un prav sigur pentru stâr-pirea acestora. Prețul 60 fileri.

Prav pentru ouatul găinilor. Prin întrebuințarea pravului ace-stuia, găinile ouă mai mult ca de comun — chiar și în timp de iarnă, pe când altcum nu ne ouă, sau foarte puțin. Prețul 30 fil.

Unsoare galbină pentru păduchi la vite. Știut este că vitele, și porcii suferă mult de mâncărimea păduchilor, prin care mân-cărime sunt reținuți în îngrășarea și dezvoltarea lor — ba chiar slăbindu-i, astfel încât în loc de a li-să ridica prețul, chiar perd din valoare. De aceea fiecare econom să întrebuințeze această unsoare — căreia îi e prețul 20 și 40 fil.

Extracte pentru prepararea rumului și a diferitelor lique-ruri. Cine voește a-și prepara rum și liqueruri foarte bune și ieftine, să întrebuințeze aceste extracte. Prețul pentru 1 litră 40 fil. Tot cu acest preț să capătă și pentru rachiu de prune, șliboviția, borovicka, de drojde, de bucate și altele.

Toate aceste se capătă la **Cornel Demeter, apotecar, Szászváros,** Piața șeoa-lei nr. 38.

Filială în T.-Recaș.

Filială în Buziaș.

Expositură în Toracul-mic.

„TIMIȘIANA“

instituit de credit și economii
societate pe acții în Timișoara.

Anul întemeierii 1885. : : : Depuneri : : Cor. 2.500.000.
Capital de fond Cor. 600.000. Fond de rezervă Cor. 200.000.

Primește depuneri spre fructificare și dă deponenților 4^{1/2} %, după depuneri peste 20000 cor. cu abdicere de 90 zile 5% in-terese netto. Darea de venit după capita-lele depuse o plătește institutul separat.

Depuneri până la 5000 cor. se pot ridica și se plă-tesc fără abdicere. Depuneri și ridicări se pot face pe cale postală. și se expediază franco.

Escomptează cambii cu 6%—8% interese.

Tot asemenea, acordă credite hipotecare precum și amortizaționale în modul cel mai culant.

Direcțiunea institutului.

„Severineana“

SOCIETATE COMERCIALĂ PE ACȚII
în Caransebeș

recomandă bogatul ei deposit în tot felul de mărfuri,
într'altel:

COLONIALE

VINURI

în deosebi roșu de Carloveț pentru trebuințele sf. sărbători
și alb de Magyarád de o calitate escelentă,

Lumini

pentru masă și biserici din fabricele cele mai renumite,

FĂINĂ

Produse

Ferărie

precum fer pentru trebuințele industriale și economice, apoi vase de menagiu emailate, tinichea, etc., etc.

MANUFACTURĂ

Cretoane, Chiffoane, Zefire, cămăși, cravate, ciorapi, asor-timent mare de tot felul de humbacuri pentru manufactură de casă, etc., etc.

Atragem mai departe atențiunea onoratului public asupra

„CHEAGULUI“

în formă de esență pentru producerea de brânză, compus numai din rănsă de vițel, garantat curat și nestricăcios, nu de asemănat cu alte fabricate de soia acestă, unic în felul său. Modul de folosire se trimite grătuit.

Pentru expediții de cafea, ceai, prăvălie de import și export de marfă colonială, poame sudice și băcănii

ROMUL PASCU UTÓDAI, FIUME

VIA ADAMICH No. 2.

Recomandăm uriașa noastră magazină de coloniale de nou aranjată, și unica furnisora a preoțimeii română gr.-cat. din Ardeal.

Pentru punctualitatea și serviciul bun ce am dovedit de ani de zile, firma noastră a fost distinsă cu mulțime de epistoale de laudă și recunoștință. La dorință spedăm bucuros (și franco) catalog bogat cu prețurile curente.

Ne rugăm de binevoitorul sprijin a onor. public și așteptăm să ne onoreze cu cât mai dese comande.

Câteva estrase din lista noastră :

No.	Cafele:	C. fil.
1.	SANTOS, naturale și aleasă	1 Klgr. 2 40
2.	MENADO LIBERIA, boabe galbene foarte mari	1 " 2 90
4.	PORTORICO, foarte căutată	1 " 2 90
5.	PORTORICO-PIROLDI, cel mai fin	1 " 3 60
6.	CUBA, fină	1 " 3 —
7.	" mai fină	1 " 3 20
8.	" cea mai fină	1 " 3 50
9.	" mergele, calitate foarte bună	1 " 3 20
10.	" specialitate de finetă rară	1 " 3 70
13.	JAVA-AURIE, soiul ca Menado, ușoară	1 " 3 40
15.	CEYLON, fină	1 " 3 50
16.	" mărgele, mai fină	1 " 3 80
18.	MOCCA ARABĂ, tare zdrobită	1 " 3 60
20.	PORTORICO No. 4 —CUBA-MĂRGELE amestec	5 " 15 25
21.	JAVA-AURIE—JAMAICA, amestec	5 " 16 25
22.	MOCCA—CUBA, specialitate, "	5 " 18 25

În pachete de 5 Klgr. se mai pot pune următoarele: Tea, Prăgiture pentru tea (suii Koestlin), Cocoladă și Cacao, Rum, Cognac, Liqueur și Vinuri Spaniole, Pești, Delicat-se, Orz, C fea de Smolhua (Surigat), Aix-oleu, Portocale, Mandule, Stafid, etc.

Așteptând comande de probe, suntem cu osebă stăimă:

Romul Pascu utódai, Fiume
magazin de cafea și tea în Fiume.